

VORES
MEDLEMMER

VORES
OMVERDEN

VORES
MEDARBEJDERE

RAPPORT OM SAMFUNDSANSVAR 2019

INDHOLD

2019 i klimaets tegn	5
2019 i tal.....	6
Verdensmålene ejer vi alle	10
Sammen kan vi mere	13

VORES MEDLEMMER

Kolde data giver plads til varme hænder .	14
På pension med 1,5 mio. kr. på kontoen ..	17
Forebyggelse gør en forskel	18
Søren fik hjælp og øvelser hos fys'en.....	21
Nemmere adgang til kompetenceløft.....	22
Undgår fyringer pga. efteruddannelse	25

TEMA: VORES KLIMA

Et år i klimaets tegn.....	26
Grønne investeringer giver gode afkast ...	28
Vores bidrag.....	30
Vores tilgang.....	31

VORES OMVERDEN

Aftryk på Danmark	32
Ansvarlighed skal udleves hver dag	35
Sådan er vi aktive ejere	36
Aktivt ejerskab skaber forandring	39
Bæredygtige ejendomme er en god investering.....	40
Flere udsatte i job i byggebranchen	43
Bæredygtighedsprogram for nye byområder	44

VORES MEDARBEJDERE

Det begynder med os selv.....	46
Bæredygtighed i vores eget hus	48
Mere end en arbejdsplads	51

APPENDIKS

Appendiks	52
Regnskabspraksis.....	54
Den uafhængige revisors erklæring.....	56

FORORD

De 17 verdensmål foran PensionDanmarks domicil på Langelinie Allé.

"Vores opgave er at hjælpe medlemmerne til et godt og langt arbejdsliv og en økonomisk tryk alderdom. På en bæredygtig måde."

Torben Möger Pedersen

2019 i klimaets tegn

I 2019 rykkede klimaudfordringerne helt op øverst på den internationale og nationale agenda. FN's klimatopmøde i New York i september understregede de store globale udfordringer: Der er brug for investeringer i meget stor målestok, hvis Paris-aftalens målsætning om at begrænse den globale temperaturstigning til 1,5 grad skal nås inden 2050. I Danmark har et bredt flertal i folketinget indgået en aftale om verdens mest ambitiøse klimalov, hvor Danmark frem til 2030 skal reducere sin CO₂-udledning med 70 pct. sammenlignet med 1990.

Pensionsselskaber over hele verden har taget udfordringen på sig. Bare for at nævne et par eksempler gav en samlet dansk pensionsbranche på FN's klimatopmøde tilsagn om at øge branchens investeringer i den grønne omstilling med 350 mia. kr. frem mod 2030. I november nedsatte regeringen 13 klimapartnerskaber, herunder et for finanssektoren, hvor PensionDanmark har formandskabet. De skal i 2020 fremlægge forslag til, hvordan hver enkelt branche kan bidrage til klimalovens 2030-målsætning.

PensionDanmark er allerede rigtig langt. Vores aktieinvesteringer giver samlet anledning til udledning af 731.000 ton CO₂ om året. Til gengæld reducerer vores investeringer i vedvarende energi udledningen mellem 2,3 mio. ton og knap 3,5 mio. ton om året afhængig af opgørelsesmetoden. Så PensionDanmark er tæt på – måske er vi der allerede – at blive verdens første pensionsselskab, der realiserer større reduktioner end udledninger gennem vores investeringsportefølje. Men der kan og skal gøres mere – både for klimaet og for FN's 17 verdensmål.

Vores stærke engagement i samfundsansvar passerer nye milepæle i 2019. Det rekordstore investeringsafkast på knap 30 milliarder kroner betyder, at medlemmerne kan se frem til endnu bedre pensioner. Vores ambitiøse program for digital teknologi reducerer ekspeditionstiderne og holder omkostningerne nede, så PensionDanmark kan fastholde sin position som pensionsbranchens mest omkostningseffektive virksomhed.

PensionDanmarks sundhedsordning har fokus på at identificere helbredsudfordringer tidligt, så små skader ikke vokser sig store. Med mere end 350.000 forebyggende behandlinger er der gjort en stor indsats for at hjælpe medlemmerne med at passe godt på deres helbred. På samme måde med efteruddannelsesaktiviteterne. Med lanceringen af et banebrydende efteruddannelsessite, er der taget et stort skridt i retning af at hjælpe medlemmerne med at vedligeholde og forbedre deres kompetencer gennem hele arbejdslivet.

Året 2019 var det sidste år i et årti, der medførte store ændringer. Fra finanskrisen til fornyet om end svagere økonomisk vækst. Gennembrud for nye digitale teknologier som robotics, kunstig intelligens og internet of things. Politiske rystelser med modstand mod globaliseringens negative konsekvenser for store befolkningsgruppers velstand og tryghed. Helt nye geopolitiske spændinger og risici.

Lad os håbe at 2020'erne bliver et optimistisk og fremgangsrigt årti, hvor verdenssamfundet gennem tilbagevenden til internationalt samarbejde baseret på aftaler og regler, klog anvendelse af de mange teknologiske muligheder og en mere fair fordeling af den større velstand kommer i mål med de ambitiøse verdensmålsætninger.

Torben Möger Pedersen
Adm. direktør, PensionDanmark
tmp@pension.dk

2019 I TAL

391.600

aktive medlemmer ansat i

23.400

virksomheder

Medlemmernes opsparing
er vokset

2000

2019

1,15

millioner gange har
medlemmerne logget ind
på pension.dk

PensionDanmark
ejer produktion af

3.665 GWh
grøn strøm årligt

PensionDanmark
er ejet af

11 fagforbund og **29**
arbejdsgiverforeninger

50.500 pensionister fik

3,0

mia. kr.
i pension

Over **13.200**
log-in på vores
nye efteruddannelsessite

pension.dk/efteruddannelse

Danmarks ø nr.

432

bygges i Nordhavn
af PensionDanmark og
vores partnere

PensionDanmark er
medstifter af global
investoralliance med

4.000 mia. US dollar,
der skal sikre CO₂-neutrale
investeringsporteføljer

Den danske pensions-
branche vil investere

350 mia. kr. i grøn
omstilling frem til 2030

Medlemmerne har fået

370.000

tværfaglige
sundhedsbehandlinger

PensionDanmark

modtog **8** priser,
heriblandt IPE Award for
Danmarks bedste
pensionsselskab

VIRKSOMHEDSMODEL

PensionDanmark har en 360-graders tilgang til medlemmerne. Medlemmerne skal sikres en økonomisk tryk alderdom gennem en god forrentning af deres opsparing. De skal have et godt og langt arbejdsliv gennem en aktiv, forebyggende sundhedsindsats. De skal bevare og udbygge deres kompetencer gennem livslang læring og efteruddannelse og gode forsikringer giver økonomisk tryk, hvis uheldet er ude.

PRODUKTER

VÆRDIER

RESULTATER

PENSION

Pensionsopsparingen består af tre opsparingsprodukter: Aldersopsparing, livsvarig pension og ratepension.

Medlemmerne sikres en økonomisk tryk alderdom. Investeringsrisikoen tilpasses medlemmernes alder. Opsparingen investeres bæredygtigt og ansvarligt.

2019 var investeringsmæssigt et godt år. Afkastet for de yngre medlemmer blev 16,1 pct., mens de ældre fik 9,5 pct. 50.500 pensionister fik udbetalt 3,0 mia. kr. i pension.

FORSIKRINGER

Medlemmerne har forsikringer, der dækker ved dødsfald, kritisk sygdom, førtidspensionering og fleksjob.

Forsikringerne skaber tryk for medlemmerne i arbejdslivet. Medlemmerne kan vælge at hæve eller nedsætte forsikringsbeløbene, så de passer til deres behov. Med registersamkøring sikres, at medlemmerne altid får det, de har krav på.

1.000 medlemmer fik tilkendt supplerende førtidspension. 3.000 medlemmer fik udbetalt et engangsbeløb på typisk 100.000 kr. ved kritisk sygdom. 3.000 efterladte modtog et beløb ved dødsfald. Der blev udbetalt forsikringer på 1,2 mia. kr.

SUNDHEDSORDNING

Sundhedsordningen giver medlemmerne adgang til forebyggende tværfaglig behandling, sundhedsrådgivning og Hurtig Diagnose.

Sundhedsordningen forebygger nedslidning, hjælper medlemmerne gennem perioder med helbredsmæssige problemer og støtter sygemeldte medlemmer i at vende hurtigere tilbage i beskæftigelse. Det giver tryk for den enkelte.

43.200 medlemmer fik 370.000 behandlinger i vores sundhedscentre. 17.300 medlemmer kontaktede PensionDanmarks sundhedsteam. Over 60 pct. af langtidssyge medlemmer kom tilbage i job efter endt hjælp fra sundhedsvæsenet. 2.880 fik medlemsskab af patientforeninger.

EFTERUDDANNELSE

PensionDanmark administrerer kompetenceudviklingsfonde, der yder støtte til forskellige typer efteruddannelse.

Efteruddannelse hjælper medlemmerne til at vedligeholde og opgradere deres kompetencer. Det er med til at sikre deres tilknytning til arbejdsmarkedet.

20.000 medarbejdere i 2.000 virksomheder fik et kompetenceløft via den efteruddannelsesstøtte, som udbetales af fonde administreret af PensionDanmark Uddannelsesfonde.

RÅDGIVNING

Medlemsrådgivningen er åben på telefonen alle hverdage kl. 8-21 – og på pension.dk døgnet rundt.

250.000 medlemmer abonnerer på rådgivnings-mails, hvor de modtager personligt målrettede budskaber og rådgivning.

Medlemmerne får proaktiv rådgivning med individualiserede budskaber, der er tilpasset deres livssituation.

Medlemmerne kan få rådgivning via den platform, de foretrækker. Det giver høj tilgængelighed og stor imødekommenhed for medlemmerne.

Medlemmerne får individualiserede budskaber og rådgivning via e-mail, sms, e-Boks, web og telefon.

Der blev sendt 1,1 mio. individualiserede rådgivningsbudskaber til medlemmerne.

Medlemmerne loggede ind på pension.dk 1,15 mio. gange – en stigning på 29 pct.

Ventetid på telefonerne var i gennemsnit 8,2 sekunder.

45 pct. af medlemmerne har været i dialog med os på tværs af forskellige kanaler.

391.600

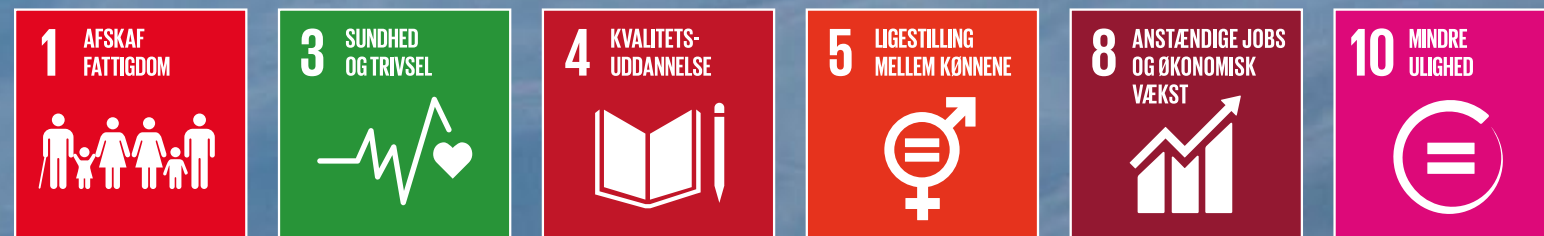
aktive medlemmer ansat i

23.400

virksomheder

VORES MEDLEMMER

VORES MEDARBEJDERE

VORES OMVERDEN

Verdensmålene ejer vi alle

Verdens regeringer udpegede i 2015 de største udfordringer frem mod 2030 i FN's verdensmål for bæredygtig udvikling. Alle verdens lande har tilsluttet sig verdensmålene, der består af i alt 17 mål og 169 delmål.

I PensionDanmark er ansvarlighed og bæredygtighed en del af DNA'et. Med verdensmålene har vi fået en ramme at sætte arbejdet ind i, og de åbner for nye muligheder. PensionDanmark bidrager til forskellige verdensmål afhængig af, om vores arbejde har fokus på ydelser til vores 752.500 medlemmer, om det er vores investeringer for 271 mia. kr., eller om det er tiltag for vores egne 261 medarbejdere og eget hus.

Læs mere om de enkelte verdensmål på www.verdensmaal.org

VORES PARTNERSKABER

Møde i branchebestyrelsen for Handel, Transport & Industri

Sammen kan vi mere

PensionDanmarks rapport om samfundsansvar handler om, hvordan vi løfter vores samfundsansvar og er med til at skabe et bæredygtigt samfund i dag og i fremtiden. Det gælder både for vores medlemmer, det danske samfund, vores omverden og for vores medarbejdere.

Samfundsansvar er vigtigt for PensionDanmark, og vi har konkrete og store ambitioner. Vi har den holdning, at det perfekte ikke må stå i vejen for det mulige. Vi er optaget af at være transparente og åbne om de dilemmaer og udfordringer, der er forbundet med bæredygtighed og ansvarlighed. Nuancerne skal belyses – resultater såvel som udfordringer – så åbent og klart som muligt. Og så vil vi gerne fortsætte dialogen dér, hvor der stadig er rum for udvikling og forbedring.

Partnerskaber er fundament for vores forretning, fordi vi gennem partnerskaber kan mere – både herhjemme og ude i verden. PensionDanmark og arbejdsmarkedspensionerne er født af Fælleserklæringen fra 1987 – en aftale mellem arbejdsmarkedets parter og regeringen. Den aftale og samfundskontrakt er efter mere end 30 år fortsat grundlaget for vores arbejde og vores struktur med en bestyrelse med stærk repræsentation fra arbejdsmarkedets parter.

PensionDanmark
er ejet af
11 fagforbund og **29**
arbejdsgiverforeninger

Partnerskaberne rækker bredt ud. Et eksempel er vores samarbejde med Styrelsen for It og Læring (STIL). Den leverer data, der på vores nye efteruddannelsessite giver vores medlemmer overblik over, hvilke AMU-kurser de har adgang til. Det er en gevinst for alle parter. Medlemmerne får et overblik, de kan bruge til at planlægge deres næste efteruddannelse – også hvis de har behov for at skifte spor. Dermed gør flere brug af efteruddannelsesmulighederne. Det sikrer, at medlemmerne har de kompetencer, som virksomhederne efterspørger, og dermed er en efterspurgt arbejdskraft helt frem til pensionsalderen. Det skaber værdi for det enkelte medlem, for virksomhederne og for hele samfundet.

I år har PensionDanmark valgt at indgå i Alliancen mod Ulighed i Sundhed etableret på initiativ af Kræftens Bekæmpelse, KL og Danske Regioner. Det gør vi, fordi der er stor forskel på, hvor langt og sundt et liv vi lever alt efter, hvilken position i samfundet vi har. Vi har en sundhedsordning, der hjælper vores medlemmer og bidrager til at mindske uligheden i sundhedssystemet. Med alliancen kan vi forhåbentlig sammen nå endnu længere. Vi har også valgt at melde os ind i Røgfri Fremtid, hvor fokus er en indsats for at undgå og forebygge, at tobak kommer ind i vores børn og unges liv.

Andre partnerskaber handler om at udvikle nye standarder for vores bæredygtige investeringer. Vi samarbejder med Green Building Council om at få alle vores nybyggerier bæredygtighedscertificeret. Vi har lanceret vores bæredygtighedsprogram version 3.0, som løfter kravene til os selv og nu også omfatter byrum.

Mange partnerskaber er internationale via FN, OECD, og EU. PensionDanmark er medlem af UN Global Compact og World Economic Forum og er også med i strategiske partnerskaber som Net-Zero Asset Owner Alliance med pensionsselskaber fra hele verden med fælles målsætning om at gøre vores investeringer CO₂-neutrale.

Udgangspunktet for alle partnerskaber er altid, at de skal skabe værdi for vores medlemmer. Året rundt besøger vi fagforeningernes lokalafdelinger og virksomheder i hele landet. Vi afholder et årligt TR-Forum for tillidsvalgte og to gange årligt Brancheforum for vores branchebestyrelsesmedlemmer. Det skaber dialog med vores medlemmer og de faglige organisationer, så vi med udgangspunkt i vores medlemmers behov løbende forbedrer vores services inden for pension, sundhed og efteruddannelse.

17 PARTNERSKABER
FOR HANDLING

Delmål 17.17

Vi skal fremme og opfordre til partnerskaber på tværs af den offentlige sektor, det private erhvervsliv og civilsamfundet. Dette skal ske ved at bygge videre

på vores erfaringer med partnerskaber og deres ressourcestrategier.

PensionDanmark bruger på alle forretningsområder partnerskaber, heriblandt offentligt-private partnerskaber, til at sikre de bedste og mest effektive løsninger. Fx vores partnerskaber med Styrelsen for It og Læring og med Røgfri Fremtid, som er med til at fremme vores medlemmers efteruddannelse og sundhed.

Kolde data giver plads til varme hænder

PensionDanmarks pensionsordning sikrer medlemmerne en økonomisk tryk alderdom, og vores forsikringer beskytter i tilfælde af, at uheldet er ude. Gennem digitale løsninger og personlig rådgivning giver vi medlemmerne service til lave omkostninger.

De færreste tænker over deres pensionsordning i det daglige. Derfor tager vi ansvar for, at vores medlemmer får det, de har brug for. Vi lægger vægt på, at vores medlemmer ved, at deres pension er i trygge hænder. Og vi vil gerne gøre det så effektivt som muligt. Derfor spiller digitalisering en stor rolle.

Igenem flere år har vi via samkøringer med offentlige registre sørget for, at vores medlemmer bliver kontaktet, når der er sket en ændring i deres livssituation. Eksempelvis sikrer vi, at medlemmernes efterladte altid får udbetalt forsikringen ved dødsfald via en samkøring med CPR-registret.

Ved at udnytte de digitale muligheder er vi gået flere skridt videre. Vi anvender nu robotter i sagsbehandlingen – fx i forbindelse med udbetaling af supplerende førtidspension, udbetaling af forsikring ved kritisk sygdom og udbetaling af forsikringer ved dødsfald. Resultatet er, at medlemmerne får udbetalt pengene hurtigt til glæde for dem og deres familier. Og samtidig holder vi administrationsomkostningerne nede, så PensionDanmarks medlemmer har de laveste omkostninger i den danske pensionsbranche.

Styrket medlemsservice og højere medlemstilfredshed

Gennem personligt målrettede rådgivningsmails sørger PensionDanmark for, at medlemmerne er godt orienterede om deres muligheder, så de får det bedste ud af deres pensionsordning. Baseret på den information vi har om medlemmerne, sender vi dem information om deres situation og deres valgmuligheder. Målet er, at medlemmerne oplever budskaberne fra PensionDanmark som relevante og værdifulde, fx når de får en påmindelse om at bruge sundhedsordningen, eller når vi rådgiver dem om at samle

deres pensionsopsparinger, så de kan spare administrationsomkostninger.

Dilemma:

Giver anvendelsen af robotter ikke medlemmet en dårligere og mere distanceret kontakt med PensionDanmark?

Robotterne i PensionDanmark fjerner mest mulig manuel sagsbehandling og indtastning i systemerne, så der kan frigives varme hænder til en endnu bedre oplevelse for medlemmerne. Det betyder, at frigiven tid fra robotterne nu bruges til direkte kontakt og rådgivning af vores medlemmer.

Hvad laver robotten?

- > Robotten henter information i CPR-registret om "nye" afdøde medlemmer dagligt.
- > Robotten tjekker i CPR, om afdøde havde en ægtefælle og sender informationsbrev via e-Boks til afdødes ægtefælle om kommende udbetaling til NemKonto. Ægtefællen skal intet foretage sig.
- > Hvis der ikke er en ægtefælle registreret i CPR, tjekker robotten i stedet, om der er indsat begunstigede på opsparingen.
- > Robotten kontakter de begunstigede pr. e-Boks eller fysisk brev, hvis de begunstigede er bosiddende i udlandet, og efter indhentet dokumentation for relationen til afdøde udbetaler robotten til de begunstigede og informerer Skifteretten.
- > Er der hverken efterladte ægtefæller eller begunstigede, sender robotten en forespørgsel til Skifteretten om, hvem der skal arve. Robotten rykker løbende Skifteretten, hvis dette er nødvendigt. Når robotten modtager oplysninger om arveforholdene fra Skifteretten, foretager robotten udbetalingen.

Resultater i 2019

- > 1,1 mio. individuelle budskaber.
- > 58 pct. af samtlige log-in på pension.dk sker via PensionDanmarks app.
- > Svartider på telefonerne på 8,2 sekunder mod 10,1 sekunder i 2018.

1,15
millioner gange har
medlemmerne logget
ind på pension.dk

VORES MEDLEMMER

50.500 pensionister fik

3,0

mia. kr.
i pension

VORES MEDLEM KNUD ERIK

På pension med 1,5 mio. kr. på kontoen

Knud Erik startede på arbejdsmarkedet i 1965 som arbejdsdreng og fik en læreplads som blikkenslager. Han gik sidste år på pension i en alder af 68 efter 53 år på arbejdsmarkedet.

”Da jeg startede på arbejdsmarkedet var der ikke nogen pensionsordning for os blikkenslagere. Da vi fik en arbejdsmarkedspension i starten af 1990’erne, var jeg ikke så interesseret i pension. Men i dag kan jeg godt se, at det faktisk var skidegodt. Det er en hammergeod ordning for at sige det mildt.

Jeg har sparet lidt over 1,5 mio. kr. op, hvilket giver mig et godt tilskud til folkepensionen hver måned. Det betyder, at jeg kan fortsætte en rimelig levestandard, efter jeg er gået på pension.

Vi har en lejlighed i Tyrkiet, som vi er nede i tre til fire gange om året. Omkostningerne til fx dagligvarer er lave, så det er ikke så dyrt for os. Så jeg er meget tilfreds med, at vi fik en pensionsordning.”

Knud Erik er ikke den eneste pensionsmillionær blandt vores medlemmer. Ved udgangen af 2019 var der 59.600 medlemmer med mere end 1 mio. kr. på pensionskontoen i PensionDanmark. Derudover har mange medlemmer også opsparing i andre pensionselskaber, så det samlede antal pensionsmillionærer i PensionDanmark vurderes at være 240.600. I 2030 forventer vi at have 330.000 pensionsmillionærer.

Pensionsformuerne i PensionDanmark er stigende i disse år. Det hænger sammen med, at indbetalingerne er steget fra 0,9 pct. i starten af 90’erne til i dag minimum 12 pct. af lønnen, mange års høje afkast og en gennemsnitlig opsparingsperiode, der bliver længere og længere på grund af senere tilbagetrækning. Det betyder, at medlemmerne kan se frem til en økonomisk tryk alderdom med en tilfredsstillende levestandard.

PensionDanmark udbetalte 3,0 mia. kr. i 2019 til vores medlemmer, der er gået på pension.

1 AFSKAF
FATTIGDOM

Delmål 1.3

Der skal indføres nationalt passende sociale beskyttelsessystemer og indsatser for alle, heriblandt sociale sikkerhedsnet, og inden 2030 skal

de fattige og udsatte have opnået betydelig dækning.

Medlemmernes opsparing hos PensionDanmark sikrer en god og stabil pensionsindkomst og er et vigtigt supplement til de offentlige pensionsydelser. Medlemmerne har forsikringer, som giver tryghed, hvis de skulle blive uarbejdsdygtige eller ramt af kritisk sygdom. I 2019 har vi udbetalt 4,4 mia. kr. til vores medlemmer.

Forebyggelse gør en forskel

Mange af PensionDanmarks medlemmer udfører hårdt fysisk arbejde og skal derfor passe godt på kroppen for at undgå nedslidning. Derfor er PensionDanmarks sundhedsordning målrettet forebyggelse og hurtig indsats.

Skader i bevægeapparatet er den hyppigste årsag til nedslidning og førtidspension. Forebyggelse kan forhindre, at småskader bliver til alvorlige skader med risiko for, at medlemmet ikke kommer tilbage på job. Og der bliver gjort god brug af sundhedsordningens tilbud blandt medlemmerne i PensionDanmark. I 2019 blev der gennemført 370.000 forebyggende behandlinger hos de fysioterapeuter, kiropraktorer og massører, der arbejder for PensionDanmark. Vi opfordrer aktivt medlemmerne, blandt andet via rådgivningsmails, til at gøre brug af sundhedsordningens mange muligheder, så problemerne tages i opløbet.

Vi har lyttet til medlemmerne

PensionDanmark har en løbende dialog med medlemmerne om, hvordan vi kan forbedre vores services. Det har vi også gjort i relation til sundhedsordningen. Der har fra medlemmernes side været et stort ønske om flere behandlere og flere tider hos behandlerne, så de kan få en behandling endnu tættere på deres arbejdsplads eller hjem og samtidig få flere tider at vælge mellem hos den enkelte behandler.

Derfor har PensionDanmark igangsat udviklingen af en digital bookingapplikation rettet mod alle fysioterapeuter og kiropraktorer i Danmark. Det betyder, at medlemmerne får adgang til et større antal behandlere og klinikker end hidtil. Løsningen lanceres i midten af 2020, og medlemmerne vil derfra kunne vælge deres foretrukne lokale behandler, når det passer den enkelte i en ofte travl hverdag.

Forebyggelse giver værdi for alle

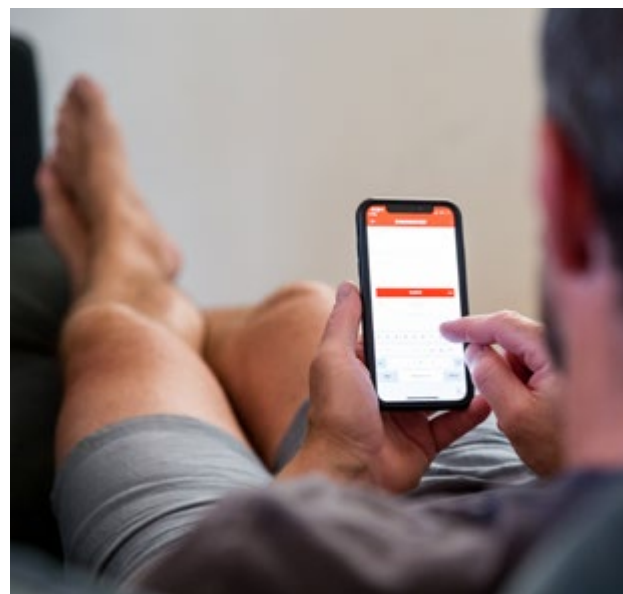
Forebyggelsesindsatsen gør en forskel i dagligdagen for det enkelte medlem både økonomisk og i forhold til medlemmets velbefindende. Samtidig sikrer indsatsen, at virksomhederne har adgang til værdifuld arbejdskraft, at vi som samfund har en større arbejdsstyrke, og at der er

Dilemma:

Hvorfor lægge ansvaret for forebyggelse over på medlemmerne?

Forebyggelse i form af rettidige behandlinger og øvelser hos en fysioterapeut er det mest effektive for at undgå skader og nedslidning. Medlemmerne skal selv i gang med at forebygge, og det har de både et medansvar for og en klar interesse i. Det vil mindske deres smerter i hverdagen, undgå at skader udvikler sig eller bliver permanente og i forhold til at bevare deres tilknytning til arbejdsmarkedet. Det forbedrer det enkelte medlems økonomi – både i arbejdslivet og som pensionist.

store besparelser i sundhedsvæsenet og til sygedagpenge og førtidspension. For kollektivet i PensionDanmark er der også god økonomi i forebyggelse. En førtidspension for et typisk 50-årigt medlem koster kollektivet knap 1,3 mio. kr. til den supplerende førtidspension, som er en del af medlemmernes pensionsordning, så forebyggelse er en god forretning.

Thomas gennemfører sundhedstesten på PensionDanmarks app.

Resultater i 2019

- > 370.000 forebyggende behandlinger fordelt på 43.200 medlemmer. En stigning på 9 pct. i forhold til 2018.
- > 6.500 Hurtig Diagnose-sager. En stigning på 30 pct. i forhold til 2018.
- > Over 17.300 gennemførte sundhedssamtaler via e-mail og telefon.

Medlemmerne har fået
370.000
tværfaglige sundhedsbehandlinger

VORES
MEDLEMMER

Fysioterapeut Julie viser Kasper forebyggende øvelser

VORES MEDLEM SØREN

Søren fik hjælp og øvelser hos fys'en

Søren Marloth arbejder som VVS'er hos Andersen & Heegaard A/S. Han er et af de 137.500 medlemmer, der i de seneste 10 år har gjort brug af sundhedsordningen i PensionDanmark. Søren fik behandlinger hos en fysioterapeut, da han fik problemer med ryggen. Men det var ikke passiv behandling. Søren skulle selv i gang med nogle øvelser – både for at komme over smerterne og for at forebygge at de kommer igen.

"Jeg fik et knæk i mit skulderblad på jobbet. Jeg havde rigtig ondt, men gik stadig på arbejde et par dage, indtil smerterne blev så stærke, at jeg blev nødt til at stoppe. Heldigvis kom jeg i tanke om sundhedsordningen, så jeg ringede og fik en tid hos en fysioterapeut.

Han trykkede mig på ryggen og fandt ud af, hvad problemet var. Og så fik jeg tre simple øvelser, som jeg laver hver dag, når jeg har puttet min søn. Det er simple øvelser, som man kan lave både derhjemme og på arbejdet. Det har givet mig mere bevægelighed i ryggen og har hjulpet mig over smerterne. Og jeg kan tydeligt mærke, når jeg glemmer at lave øvelserne.

Jeg har det helt fint med selv at skulle i gang. Og det er en stor hjælp, at man altid kan få hjælp via sundhedsordningen uden at skulle have penge op af lommen. Hvis jeg ikke havde haft sundhedsordningen, havde jeg nok stadig gået med smerterne og sikkert også haft en del sygedage. Så for mig har det stor betydning, at jeg kan få hjælp, så jeg kan passe mit arbejde."

Udover at hjælpe med målrettede øvelser kan fysioterapeuten også vejlede medlemmerne om bedre arbejdsstillinger. Forebyggelse er et nøgleord, og det betyder, at medlemmerne opfordres til at komme i gang med behandling og øvelser i god tid.

"Man skal se på smerter som en gul advarselsslampe. Går man for længe med smerterne, så kræver det flere behandlinger, før man er "fit for fight". I værste fald risikerer man alvorlige ledskader eller en diskusprolaps." Christian Madsen, fysioterapeut i PensionDanmarks sundhedsordning.

Delmål 3.8

Vi skal opnå universel sundhedsdækning, herunder finansiel risikobeskyttelse og adgang til grundlæggende kvalitets-sundhedsydelser.

Alle mennesker skal også have adgang til sikker og effektiv kvalitetsmedicin og vaccine, til en overkommelig pris.

Alle PensionDanmarks medlemmer har en forsikring på typisk 100.000 kr., som dækker ved kritisk sygdom. Dertil har hovedparten af vores medlemmer en sundhedsordning, som tilbyder en vifte af sundhedsydelser inkl. forebyggelsesindsatser mod varige skader. I 2019 gjorde 43.200 medlemmer brug af PensionDanmarks forebyggelsesydelser.

Nemmere adgang til kompetenceløft

I 2025 vil Danmark mangle 70.000 faglærte, hvis der ikke sker et markant kompetenceløft. Et nyt efteruddannelsessite skal være med til at løse udfordringen til glæde for både medlemmer, virksomheder og samfundsøkonomien.

4.000 kursustilbud ligger og venter på medlemmer, der ønsker at efteruddanne sig. Men hidtil har det været svært at få overblik over, hvilke kurser der er relevante, og hvor mange kursusdage man har ret til.

Det overblik har medlemmerne nu. PensionDanmarks nye efteruddannelsessite pension.dk/efteruddannelse gik i luften i 2019. Her logger medlemmerne ind og får et personligt 360-graders overblik over deres efteruddannelsesmuligheder – herunder konkrete forslag til kurser, der matcher deres erhvervs erfaring og uddannelsesniveau. På sitet kan de også dele informationerne med deres arbejdsgiver og sammen udarbejde en uddannelsesplan.

Efteruddannelsessitetet understøtter, at medlemmernes almene og erhvervsfaglige kompetencer løftes, hvilket er

med til at give lavere sygefravær, øget jobsikkerhed, jobmobilitet og højere løn.

Ved log-in tages der udgangspunkt i den kompetenceudviklingsfond, medlemmet og virksomheden er omfattet af, og som giver tilskud til efteruddannelse. Virksomhederne sikres på den måde støtte til kvalificeret arbejdskraft, der matcher virksomhedens behov. Det har både virksomheder og samfundet en interesse i, da vi i 2025 vil mangle 70.000 faglærte og samtidig have et stort overskud af ufaglærte, hvis der ikke sker et markant kompetenceløft.

Dilemma:

Efteruddannelse handler også om muligheden for at skifte job. Men hvorfor skal virksomheden finansiere efteruddannelse, som betyder, at medarbejderen får kompetencer til at søge nyt job?

Virksomhedernes kompetencebehov ændrer sig konstant, og derfor er en løbende efteruddannelse af medarbejderne i alles interesse. En ambitiøs efteruddannelsespolitik i virksomhederne er også med til at tiltrække og fastholde dygtige medarbejdere.

Se hvor mange uddannelsesdage, du har til rådighed

Bliv faglært – se hvilke kurser du mangler

Se hvilke kurser, der er relevante for dig, og hvor de udbydes

Faglig profil – opret et CV

Se hvilke kurser, du allerede har gennemført

Lav din egen uddannelsesplan – og send den til din leder

Resultater i 2019

- > 13.200 log-in på vores nye efteruddannelsessite pension.dk/efteruddannelse.
- > I 2019 blev der udbetalt 59 mio. kr. i tilskud til virksomhedernes efteruddannelsesaktivitet fra de 99 uddannelsesfonde, som PensionDanmark administrerer.
- > 2.000 forskellige virksomheder modtog tilskud for 20.000 forskellige medarbejders 45.100 efteruddannelsesforløb.

Over **13.200**
log-in på vores
nye efteruddannelsessite
pension.dk/efteruddannelse

VORES
MEDLEMMER

VORES MEDLEMMER HOS ARRIVA

Efteruddannelse hos UC+ i Skovlunde, hvor John underviser de kommende buschauffører Zehra og Zafer

Lars og Hashmatullah på Arrivas garageanlæg på Østerbro

Arriva undgår fyringer pga. efteruddannelse

Transportvirksomheden Arriva Danmark afholdt i 2019 tre temadage om efteruddannelse og PensionDanmarks nye efteruddannelsessite. Her hjalp uddannelseskonsulent i PensionDanmark Camilla Brochstedt mere end 150 Arriva-chauffører med at logge ind på sitet og lægge kurser på deres "uddannelsesplan".

Baggrunden for temadagene var åbningen af en ny M4 metrolinje, som betyder, at flere buslinjer i København nedlægges, og at 101 chauffører stod til en fyreseddel. For at undgå fyringer har Arriva og fagforbundet 3F Københavns Chauffører indledt et samarbejde, hvor medarbejderne tager efteruddannelse.

Nøglen er, at så mange som muligt ud af Arrivas ca. 1.000 chauffører i København tager en efteruddannelse. I stedet for at fyre de 101 chauffører skal chaufførerne så "fylde hullerne ud", mens kollegaerne er på efteruddannelse. I perioden efter åbningen af den nye metrolinje vil der være en naturlig afgang af chauffører, der går på pension, og derved kan Arriva undgå fyringer.

Tillidsrepræsentant i Arriva, Lars Svendsen, har brugt det nye efteruddannelsessite til at hjælpe kollegaerne i gang med efteruddannelse.

"For mange kan det være uoverskueligt at få styr på det med efteruddannelse, og her er efteruddannelsessitet et rigtig godt redskab. Fx kan de se, hvor mange kursusdage de har opsparet på deres kursusdagskonto,

hvilke kurser Arriva kan få tilskud til, og hvor lang tid kurset tager. Vores erfaring er, at efteruddannelsessitet er med til at gøre det nemmere, og alle har været meget positive over det personlige overblik, som efteruddannelsessitet giver. Og ikke mindst har der været stor solidaritet og opbakning fra kollegaerne til at tage en efteruddannelse, så vi kan undgå fyringer."

Hashmatullah Azizi, chauffør i Arriva og medlem af PensionDanmark var i 2019 på kursus. "Uddannelsessitet gav et fint overblik over mine muligheder, og jeg fandt nemt et 6-ugers vagtkursus, som Arriva betalte. Det var fedt at være på kursus, og jeg lærte rigtig meget."

4 KVALITETS-
UDDANNELSE

Delmål 4.4

Inden 2030 skal vi i betydelig grad forøge antallet af unge og voksne, der har relevante kvalifikationer på arbejdsmarkedet. Heriblandt de tekniske og håndværksmæssige evner, der gør det muligt

at starte egne virksomheder og skabe anstændige arbejdspladser.

PensionDanmark administrerer 99 overenskomst-aftalte kompetenceudviklingsfonde, som giver medlemmerne tilskud til relevant efteruddannelse. I 2019 har fondene givet tilskud til 45.100 uddannelsesforløb.

Gå ind på pension.dk med NemID

Se kurser for dig

Lav din egen uddannelsesplan

Din arbejdsgiver godkender og får tilskud

Deltag i kursus med løn

TEMA: VORES KLIMA

350 mia. kr. fra den
danske pensionsbranche

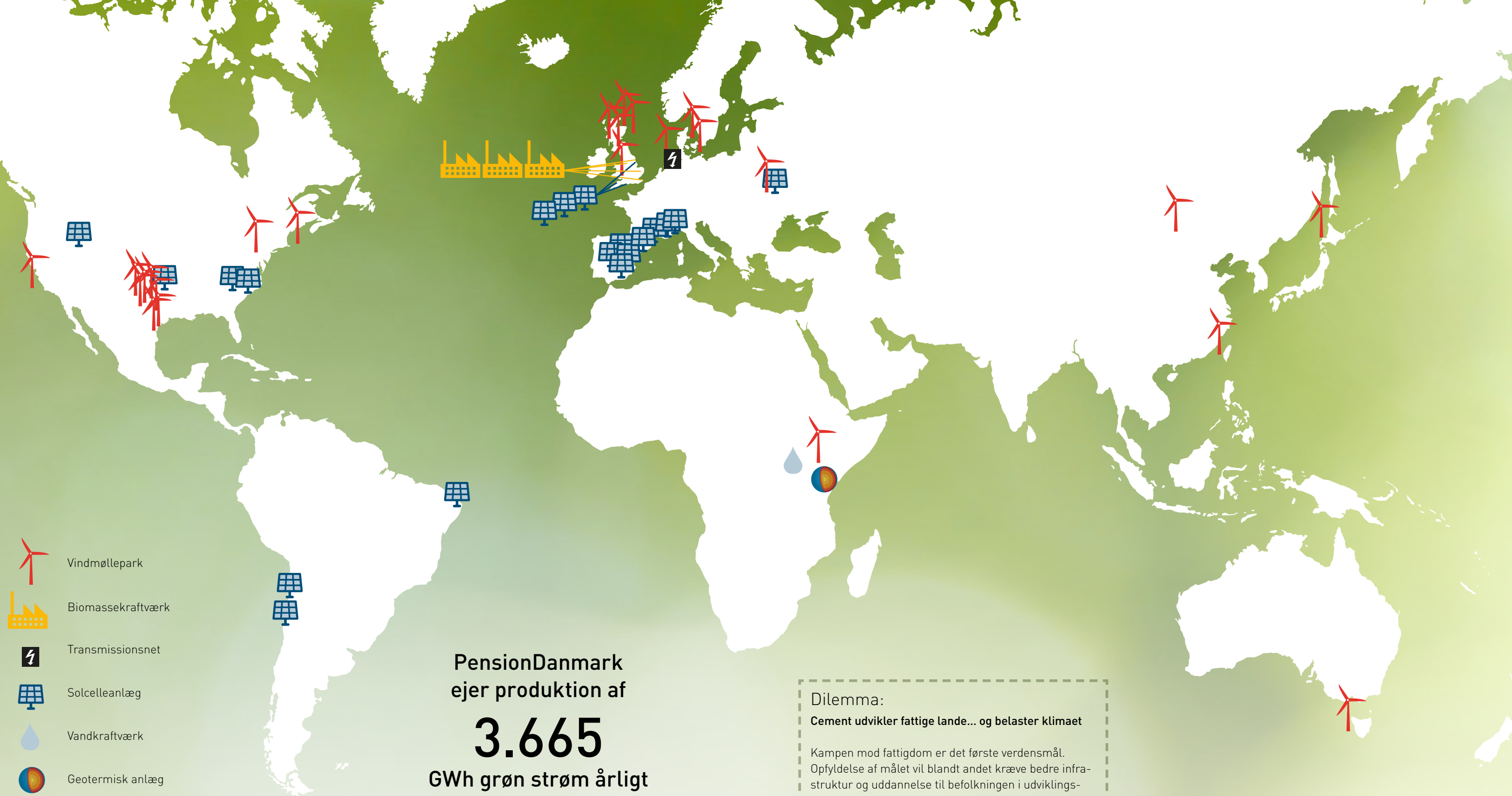

Et år i klimaets tegn

At løse klimaudfordringerne er denne generations månelanding. Det vil kræve store bidrag fra offentlige og private aktører at nå i mål. Privat kapital fra investorer er afgørende for den globale grønne omstilling.

Den danske pensionsbranche og PensionDanmark gik i 2019 forrest og offentliggjorde, at den er parat til at investere ekstra 350 mia. kr. i den grønne omstilling frem mod 2030. PensionDanmark har investeret i grøn infrastruktur i 10 år, og vores investeringer vil vokse de kommende år. Samtidig søger vi hele tiden nye partnerskaber og alliancer for at fremme den grønne omstilling herhjemme og i udlandet. Og vi arbejder aktivt for at begrænse CO₂-aftrykket fra vores investeringer. Læs mere i vores særtema om klima på de næste sider.

Grønne investeringer giver gode afkast

PensionDanmark havde i 2019 grønne investeringer for 22 mia. kr. Investeringerne omfatter vindmølleparker, solcelleanlæg, transmissionsnet og biomassekraftværker i Danmark og resten af verden. Hertil kommer investeringer i bæredygtigheds-certificeret byggeri i Danmark.

Som bidrag til regeringens og folketingets målsætning om, at Danmark skal reducere udledningen af drivhusgasser med 70 pct. i 2030, offentliggjorde den danske pensionsbranche på FN's Klimatopmøde i New York i september 2019, at den er parat til at investere ekstra 350 mia. kr. i den grønne omstilling frem mod 2030.

Dilemma:

Cement udvikler fattige lande... og belaster klimaet

Kampen mod fattigdom er det første verdensmål. Opfyldelse af målet vil blandt andet kræve bedre infrastruktur og uddannelse til befolkningen i udviklingslandene. Til det første kræves meget store mængder cement til anlæggelse af fx veje, men afbrænding af kalk og ler ved høje temperaturer til cementproduktion indebærer også en betydelig CO₂-udledning. Cementproduktion står for ca. 8 pct. af verdens samlede CO₂-udledning. Med de nuværende teknologier vil bekæmpelse af fattigdom og opbygning af infrastruktur derfor i sig selv indebære en forøget klimarisiko. PensionDanmark har valgt fortsat at investere i cement, men lægger vægt på at finde og motivere de mest fremsynede producenter. I Danmark har Aalborg Portland udviklet nye cementtyper med mindre klimaaftryk og har en helt ny type cement under udvikling, som i sidste ende kan opsuge næsten samme mængde CO₂, som produktionen af cement udleder.

7 BÆREDYGTIG
ENERGI

Delmål 7.2

Der skal være betydeligt mere bæredygtig energi i den globale energiforsyning inden 2030.

I 2019 havde PensionDanmark investeret 22 mia. kr. i vedvarende energi inklusiv vindmølleparker, solcelleanlæg, transmissionsnet og biomassekraftværker. Årligt producerer PensionDanmarks vindmøller, solcelleanlæg og biomassekraftværker 3.665 GWh grøn strøm.

VORES BIDRAG

FN's klimapanel vurderer, at det er nødvendigt at begrænse temperaturstigningen til 1,5 grader for at undgå de værste naturkatastrofer som voldsomme oversvømmelser, skoverosion og udbredelse af ørkenlandskaber.

PensionDanmark har i 10 år investeret i grøn energiinfrastruktur og har i dag investeret 22 mia. kr. i vind, biomasse og solceller. PensionDanmarks primære opgave er at sikre medlemmer en robust og stabil pensionsopsparing med en lang tidshorisont, og investeringer i vedvarende energi er et vigtigt bidrag til dette. Samtidig er investeringerne konkrete bidrag til at løse klimaudfordringen.

”Hvis man kan tjene penge på dansk ordentlighed, er det fint med mig.”

Erhvervsminister Simon Kollerup

Baseret på en forsigtig fremskrivning af formuen forventer PensionDanmark at fordoble investeringerne i grøn energifremstilling og bæredygtighedscertificeret byggeri over de næste 10 år. Mens hovedparten af projekterne inden for grøn energiinfrastruktur forventes at ske globalt, herunder i udviklingslandene, vil det bæredygtighedscertificerede nybyggeri og energirenovering af eksisterende byggeri altovervejende være i Danmark.

PensionDanmark er parat til at støtte og medfinansiere nye initiativer inden for vedvarende energi, opstart af Green Tech-virksomheder samt energioptimering i eksisterende virksomheder.

PensionDanmarks CO₂ aftryk

PensionDanmark begyndte at opgøre sit ejerskab af CO₂-udledning i 2017, og i 2019 forpligtede vi os til klimaneutralitet senest i 2050. Opgørelserne vedrører PensionDanmarks aktieportefølje og efterlever anbefalingerne fra Task force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD)

om opgørelse af klimaaftryk for investeringsporteføljer. Siden 2017 har der, trods stigende aktieformue, været et fald i aktieporteføljens totale emissioner. Det skyldes, at CO₂-intensiteten i de virksomheder, PensionDanmark investerer i, er faldende.

Aktieporteføljens CO₂ aftryk

	2019	2018	2017
PD Aktier mio. USD ¹	9.598	6.575	8.099
Total udledning, ton CO ₂ e	731.356	736.309	813.186
CO ₂ -aftryk, ton/mio. USD	76	112	100
CO ₂ -intensitet, ton/mio. USD salg	150	155	161
Vægtet gns. CO ₂ -intensitet ton/mio. USD salg	123	148	140
Vægtet gns. MSCI AC, ton/mio. USD salg	188	214	211

¹ Eksklusiv ETF'er og Futures mv.
Kilde: MSCI og egne beregninger.

I hele perioden 2017-19 har den vægtede gennemsnitlige CO₂-intensitet været betydeligt lavere end i verdensmarkedsindekset, MSCI AC. I 2019 var dette mål ca. 35 pct. lavere end for verdensmarkedsindekset.

PensionDanmarks investeringer i grøn infrastruktur har ført til, at elproduktion baseret på kul mv. er blevet erstattet af el baseret på vedvarende energi. De afledte CO₂-besparelser kan opgøres til mellem 2,3 mio. ton og knap 3,5 mio. ton om året afhængig af opgørelsesmetoden.

Verdensmål 13

Vi skal handle hurtigt for at bekæmpe klimaforandringer og deres konsekvenser.

PensionDanmark bakker op om og arbejder aktivt med Parisaftalens målsætninger. I september 2019 var PensionDanmark med til at etablere Net-Zero Asset Owner Alliance, hvor vi sammen med 11 pensionselskaber fra hele verden har forpligtet os til at gøre vores investeringsporteføljer CO₂-neutrale i 2050.

PensionDanmark er medstifter af global investoralliance med

4.000 mia. US dollar, der skal sikre CO₂-neutrale investeringsporteføljer

PensionDanmarks klimainsats har størst effekt, når vi indgår partnerskaber med andre. I 2019 har PensionDanmark valgt at gå med i en række klimapartnerskaber, der skal fremme ambitiøse klimamålsætninger og være med til at få flere investorer med på den grønne omstilling.

Global investoralliance for CO₂-neutralitet

PensionDanmark præsenterede i september 2019 sammen med andre af verdens største investorer et nyt tæt samarbejde om at skabe reel klimaneutralitet senest i 2050 gennem Net-Zero Asset Owner Alliance (NZ AOA). Alliancen består af pensions- og forsikringselskaber med en samlet formue på 4.000 mia. US dollar i slutningen af 2019 og forventes at komme op på 10.000 mia. US dollar i løbet af 2020.

Regeringens klimapartnerskaber

I november 2019 etablerede regeringen 13 klimapartnerskaber med dansk erhvervsliv. Partnerskaberne skal finde svar på, hvordan erhvervslivet og regeringen i samarbejde kan løse klimaudfordringerne på en måde, der samtidig understøtter dansk konkurrenceevne, eksport, job, velfærd og velstand og ikke skaber øget ulighed.

PensionDanmarks administrerende direktør Torben Möger Pedersen er udpeget til formand for partnerskabet vedrørende finans. Finanssektorens direkte CO₂-udledning er begrænset, men til gengæld er sektoren afgørende for at skaffe finansiering til de øvrige partnerskabers forslag til den grønne omstilling frem mod 2030. Klimapartnerskaberne vedrører erhvervslivets egne forpligtelser til reduktioner og initiativer samt regeringens forpligtelser til de initiativer, som vil indgå i regeringens klimahandlingsplan i løbet af 2020. Der er tale om en gensidig forpligtelse til at arbejde for at opnå klimalovens mål om 70 pct. reduktion i drivhusgasudledningerne frem mod 2030.

VORES TILGANG

Medlemmerne forpligter sig til at arbejde for en klimaneutral økonomi (net-zero emissions) i 2050 og opstille scenarier for, hvordan deres investeringsporteføljer skal udvikle sig for at nå dette mål. Da fokus er på at påvirke den reale økonomi, ønsker Alliancen at styrke forpligtende rapporteringsmetoder og udøve aktivt ejerskab samt inspirere hinanden til investeringer i den grønne omstilling.

PensionDanmark har som stiftende medlem plads i Alliancens bestyrelse. Alliancen er blevet til i samarbejde med FN-organisationerne UN PRI og UNEP FI.

PensionDanmark tilsluttede sig i 2019 UN Global Compact's Business Ambition 1.5 om at begrænse temperaturstigningen til 1,5 grader. Tilslutningen indebærer en rapporteringsforpligtelse og mål om netto nuludledning af drivhusgasser i 2050, som minder om målene i Alliancen.

”Uden dansk erhvervslivs og danske pensionskassers aktive deltagelse vil det være utroligt svært at nå vores mål. Det kræver så store forandringer, at vi har brug for store lokomotiver ud over de politiske beslutninger.”

Statsminister Mette Frederiksen

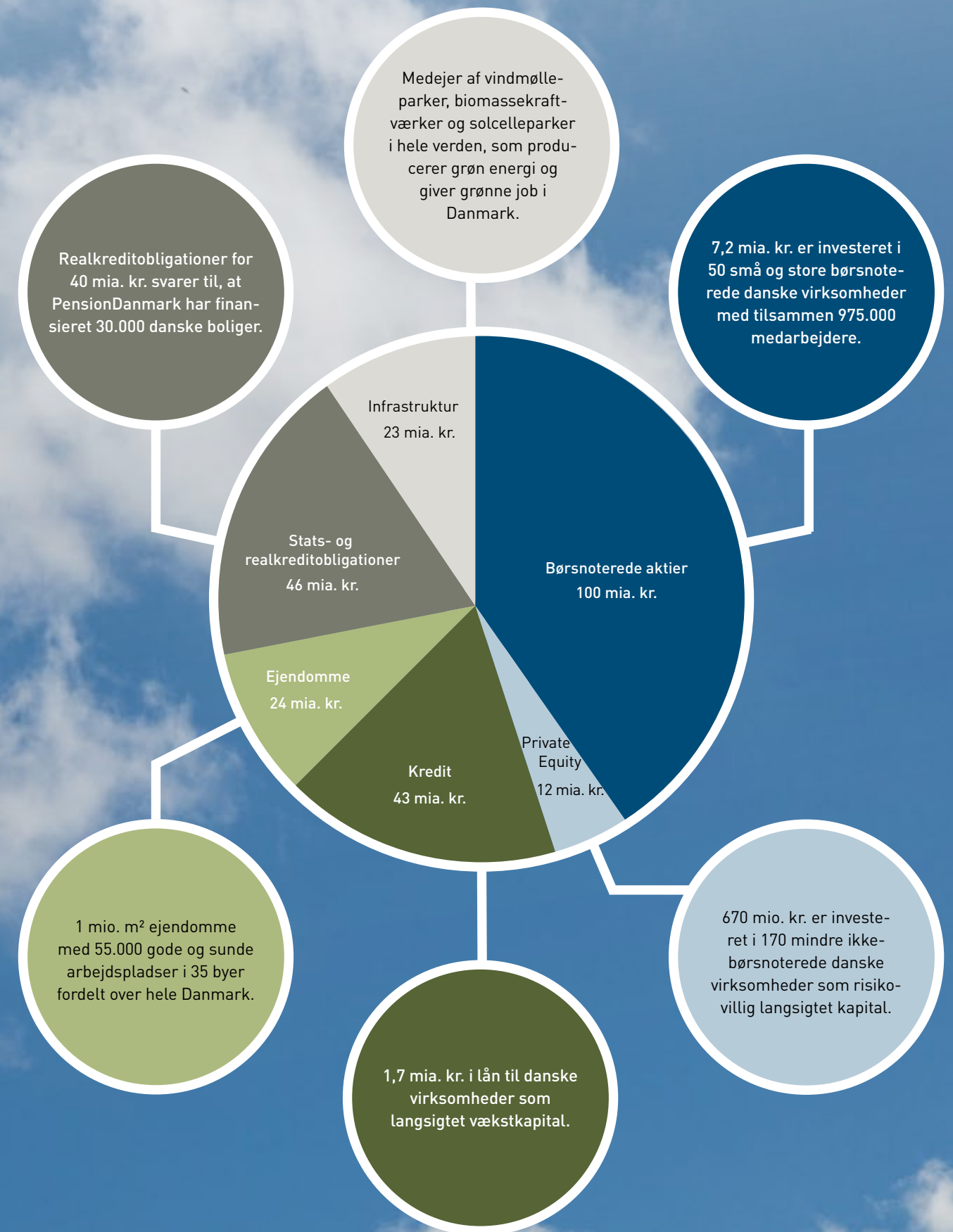
Aftryk på Danmark

Investeringer giver vækst og beskæftigelse. Når PensionDanmark skal sikre medlemmerne et robust afkast, er det vigtigt at sprede risici ved at investere i mange forskellige aktiver.

Når PensionDanmark køber de realkreditobligationer, som de danske realkreditinstitutter udsteder, stiller vi lån til rådighed for danske virksomheder, husejere og boligselskaber. Investeringer i aktier og direkte udlån stiller kapital til rådighed for små og store virksomheder, som derigennem får bedre muligheder for at udvikle sig og skabe vækst og beskæftigelse.

Investeringer i ejendomme skaber job til bygningsarbejdere i byggeperioden og leverer sunde arbejdspladser til de mange medarbejdere, der går på arbejde i PensionDanmarks kontorejendomme, hoteller og stormagasiner. Investeringerne i vindmølleparker og biomassekraftværker producerer grøn energi og skaber job i virksomheder og hos deres mange underleverandører.

Medlemmernes
opsparing
er vokset

8 ANSTÆNDIGE JOBS OG ØKONOMISK VÆKST

Delmål 8.5

Inden 2030 skal vi opnå, at alle mænd og kvinder har et produktivt og anstændigt job, hvor de får lige løn for lige arbejde.

Dette gælder også for unge og for personer med handicap.

PensionDanmarks byggerier giver 1.000 job i byggebranchen for hver milliard investeret.

VORES OMVERDEN

PensionDanmark investerer i Afrikas største vindmøllepark Lake Turkana i Kenya

Ansvarlighed skal udleveres hver dag

Investorerne skal agere ansvarligt og skubbe selskaberne i en retning, der gavner mennesker og miljø. Derfor er data om selskabernes forretningsførelse samt deres påvirkning af miljø og sociale forhold en integreret del af investeringsbeslutningerne.

PensionDanmarks mål for ansvarlige investeringer vedrører miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige forhold (Environment, Social and Governance, ESG). Vi bygger på principperne i OECD's Responsible Business Conduct for Institutional Investors samt en række internationale konventioner og normer, anbefalinger fra UN Global Compact, hvor PensionDanmark er medlem, og FN's 17 verdensmål. Principperne er i overensstemmelse med anbefalingerne fra Komitéen for god Selskabsledelse om aktivt ejerskab.

Det er vores erfaring, at ansvarligt ejerskab og et godt afkast går hånd i hånd. Vi har derfor udviklet og styrket vores forvaltning af samfundsansvar. I begyndelsen var fokus på at vurdere investeringer i selskaber, der havde en uønsket adfærd, og sortere dem fra. Efterhånden som pensionsformuerne voksede, blev det i stigende grad muligt i samarbejde med andre investorer at påvirke virksomhederne til at ændre adfærd. Denne praksis har et væsentligt omfang i dag og er styrket med professionelle rådgivere, som blandt andet hjælper med at screene selskaber og samle investorerne i dialoger om alle væsentlige forhold med ledelsen i de virksomheder, der indgår i aktieporteføljen.

Den seneste udvikling har fokus på at foretage investeringer med en ønsket effekt (impact) på samfund og omgivelser. Det er fx investeringer med det formål at forbedre klimaet, øge vækst i udviklingslande eller opnå dokumenterede fremskridt i forhold til de 17 verdensmål.

Investeringsbeslutninger baseret på ESG

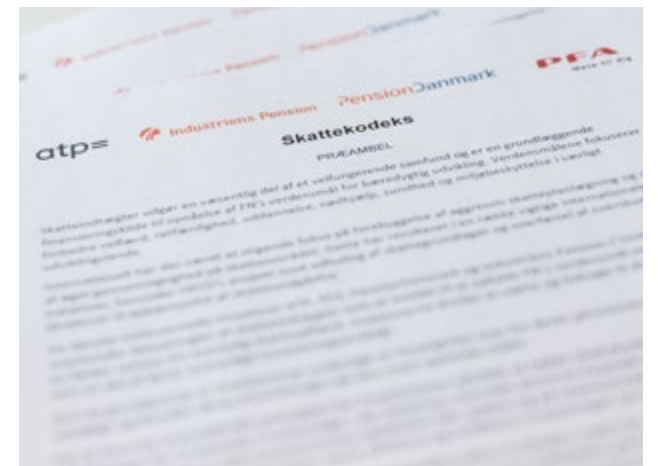
PensionDanmarks porteføljeforvaltere inddrager ESG-data i investeringsbeslutninger og lægger vægt på udvalgte data, som blandt andet afhænger af forudgående dialoger,

branche- og særlige selskabsforhold. PensionDanmark scorer alle selskaber i porteføljen på 30 ESG-parametre. Et selskabs score kan være baseret på kvantitative (talopgørelser) og kvalitative (vurderinger) oplysninger. Eksempler på det første er andel kvinder i bestyrelsen, udledning af CO₂ og aflønning af ledelsen, mens vurderinger af ledelsens håndtering af risici og kontroverser er kvalitative. Den samlede ESG-score er en summarisk vægtning, men tager også selskabets produktion og branche med i betragtning. Miljø og klima vejer tungt i vurderingen af olie- og transportselskaber, mens datasikkerhed fylder meget i vurderingen af it-selskaber.

Ansvarlig skat

PensionDanmark har til hovedformål at sikre medlemmerne størst muligt afkast, når vi investerer. Det betyder, at PensionDanmark indretter sine investeringer på en skattemæssigt optimal måde. Samtidig ønsker vi at agere som ansvarlig investor, også på skatteområdet. I 2019 valgte PensionDanmark sammen med tre andre pensions-selskaber at vedtage et sæt fælles skatteprincipper, der har til hensigt at påvirke skatteadfærden i Danmark og på internationalt plan i en ansvarlig retning. En række andre danske pensionsselskaber har tilsluttet sig de fælles skatteprincipper.

Læs mere på: pensiondanmark.com/investeringer/skat.

Aktivt ejerskab før og nu

VERSION 1.0

Sortlistning af problematiske selskaber

VERSION 2.0

Aktivt ejerskab, engagement og dialog

VERSION 3.0

Impact investing
Do good and do well

Sådan er vi aktive ejere

Man får det bedste afkast ved at være en aktiv ejer. Og ved at danne fælles front med andre aktive ejere får man større indflydelse.

Med investeringer følger et ejeransvar, og det ansvar løfter PensionDanmark gennem vores aktive ejerskab. Vi mener, at det i langt de fleste tilfælde er mere ansvarligt at forsøge at påvirke en virksomhed i en bæredygtig retning end at trække vores investering, hvis en virksomhed begår fejl eller ikke lever op til eksempelvis internationale standarder.

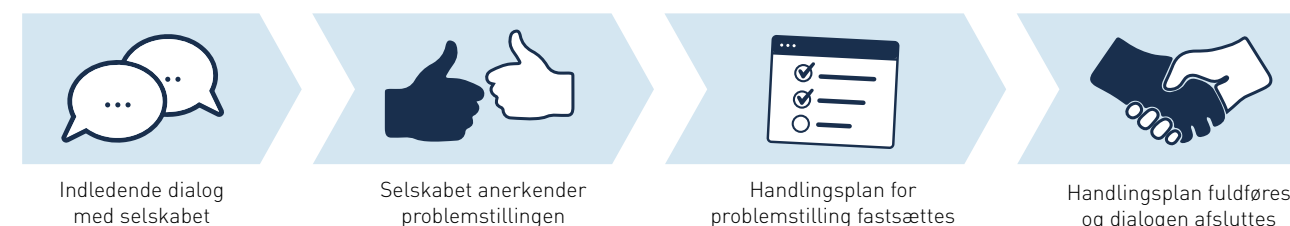
Det aktive ejerskab foregår som en dialog med selskabets ledelse om specifikke forhold, der kræver særlig opmærksomhed, og ved afstemning gerne på selskabets generalforsamling. PensionDanmark stemmer ud fra egen stemmepolitik, hvor der lægges vægt på, at selskaberne skal drives med alle aktionærers interesse for øje.

Generalforsamlinger i 2019

Det aktive ejerskab varetages i samarbejde med London-baserede Hermes EOS. Gennem Hermes EOS arbejder vi sammen med andre investorer, der arbejder for de samme mål. Derved opnår vi større indflydelse i virksomhederne.

Sådan er vi i dialog med selskaber

Dilemma:

Aktivt ejerskab mod tobaksproduktion perspektivløst

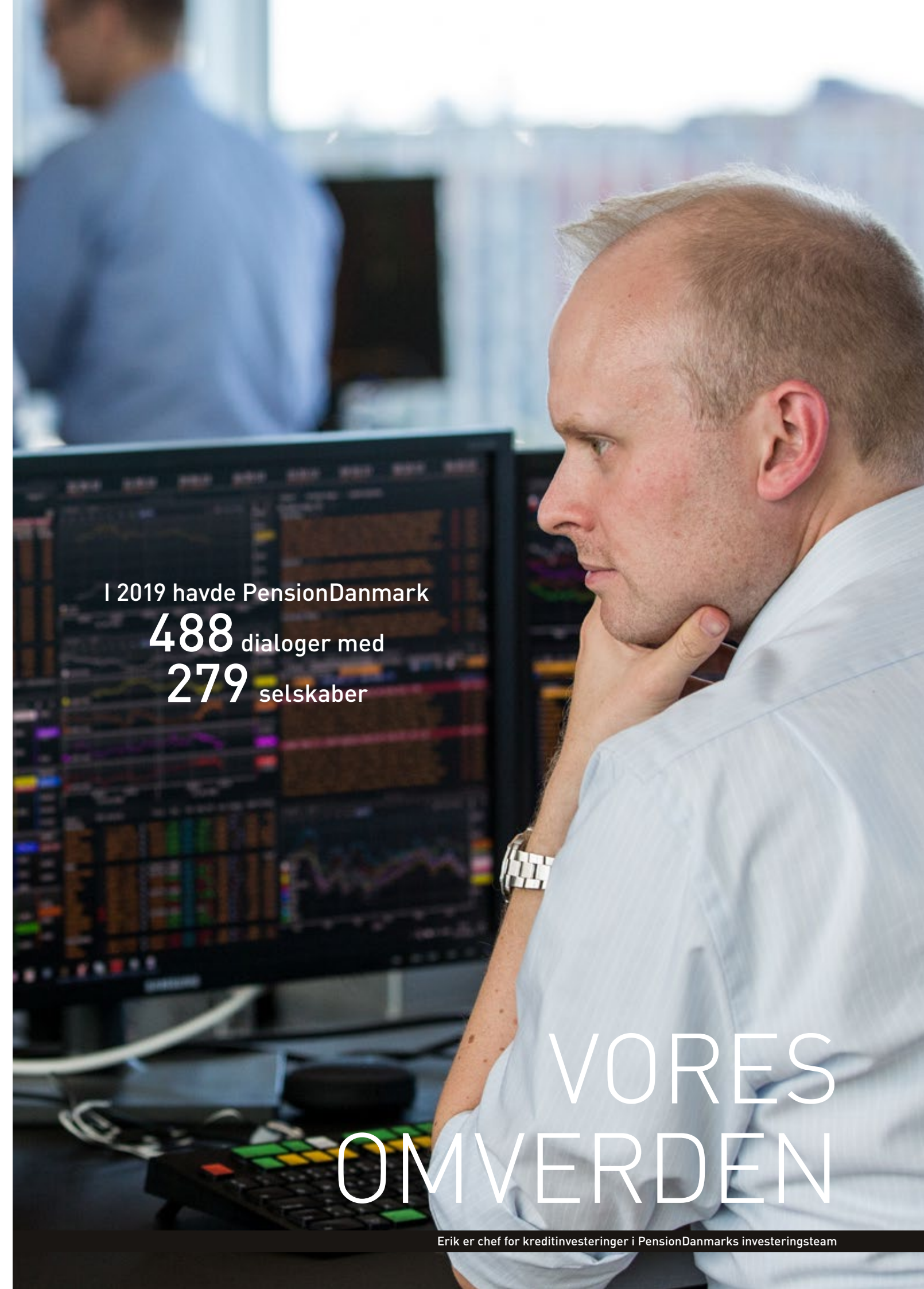
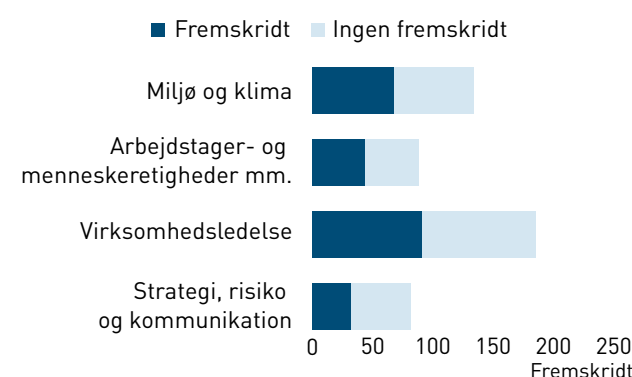
I 2019 har PensionDanmark afviklet alle investeringer i tobaksproduktion. Rygning er en væsentlig årsag til, at en del af PensionDanmarks medlemmer har kortere forventet levetid, og PensionDanmark har igangsat en indsats for at bidrage til rygestop og afvænnning ved at indgå i Røgfri Fremtid og Alliancen mod ulighed i sundhed. Ved at udelukke investeringer i tobak mister PensionDanmark muligheden for gennem aktivt ejerskab at påvirke producenterne. På den anden side er det tvivlsomt, om tobaksindustrien reelt vil frembringe en mindre skadelig produktlinje, da fx e-cigaretter er under mistanke for at nedbryde brugernes lungekapacitet.

Dialogerne har til formål at opnå større indsigt i virksomhedens forretningsmodel, og hvordan virksomheden kan have et positivt aftryk på omgivelserne. Når det vedrører verdens største selskaber, er der ofte en permanent dialog, hvis intensitet og temaer dog kan variere.

For at gøre arbejdet målbart fastsættes konkrete milepæle for den dialog, der foregår med selskaberne. I 2019 var der på 253 milepæle fremgang i de selskaber, som PensionDanmark har investeret i. Oftest er det komplekse emner, der skal adresseres, og derfor er det en tidskrævende proces, før et selskab bevæger sig, og en milepæl dermed nås.

Milepæle i 2019

VORES OMVERDEN

VORES OMVERDEN

Medarbejdere i PensionDanmark på vej i møde

Aktivt ejerskab skaber forandring...

...men giver snavs på fingrene. Aktivt ejerskab forbedrer virksomhedernes adfærd, men processerne er ofte lange, og fremskridt sker langsomt. Derfor er det aktive ejerskab en vedvarende indsats.

Kompleksiteten af den aktive ejerskabsdialog varierer meget, og nogle virksomheder er lettere at påvirke end andre. Nestlé, Shell og Ørsted er tre globale virksomheder, hvor PensionDanmark har været aktiv aktionær i mange år.

Nestlé tager ansvar

Nestlé, verdens største fødevarevirksomhed, er et eksempel på en global virksomhed, der anerkender sit ansvar for samfundsudviklingen i alle regioner på kloden, og virksomheden deltager løbende i dialoger med mange interessenter. Nestlé er storindkøber af afgrøder fra udviklingslandene og arbejder systematisk med at forbedre sin påvirkning på adskillige områder.

Selskabet sigter mod opfyldelse af ILO-konventionerne om arbejdstageres rettigheder, blandt andet med nultolerance over for "forced labour" i alle leverandørkæder. Nestlé har et erklæret mål i 2025 om fuldstændig afskaffelse af børnearbejde på de plantager, man handler med. Det sidste kræver en stor kontrolindsats, som Nestlé øger år for år. I dag samarbejder selskabet blandt andre med Fair Labor Association og rådgives af Det danske Institut for Menneskerettigheder. Nestlé har blandt andet sat som mål, at al plastemballage på dets produkter skal være genanvendelige i 2025.

PensionDanmark har aktier for 171 mio. kr. i Nestlé.

Shell – fra olie til energi

Shell er et af verdens største olie- og gasselskaber. Om 20 år vil Shell være en af verdens største producenter af vedvarende energi.

Efter mange års aktionærdialog vedtog generalforsamlingen i 2019 med meget stort flertal, at Shell skal leve op til Paris-aftalens målsætninger. Selskabet har besluttet, at det vil reducere CO₂-udledningen med 20 pct. i 2035 og 50 pct. i 2050. Aflønningen til selskabets ledelse afhænger nu af opnåelse af reduktionsmålene. Shell har vundet koncession på at bygge en af USA's største havvindmølleparker. Shell udvikler også biofuels til transportsektoren, som kan erstatte tung diesel. Udledning måles efter TCFD-standarder, og fremover vil Shell indregne påvirkning af klimaet, når fx biler kører på selskabets benzin og diesel. Shell gør fremskridt, men kan og skal gøre endnu mere. Derfor er der brug for aktive aktionærer.

PensionDanmark har aktier for 342 mio. kr. i Shell.

Ørsted i front

Ørsted er anerkendt som et af verdens førende selskaber inden for den grønne omstilling. Ørsted har været afgørende for, at vind og bæredygtig biomasse i dag er de vigtigste kilder til el- og varmeproduktion i Danmark, mens kul vil være fuldstændig udfaset i 2023.

Ørstedes store know-how og den voksende efterspørgsel efter grønne løsninger har givet selskabet adgang til markeder i Nordamerika og Asien. Her er udfordringerne anderledes end på Ørstedes traditionelle markeder. Sammen med andre investorer har PensionDanmark været i dialog med Ørsted for at sikre, at man tager højde for de særlige forhold, så lokalsamfundene kan få størst mulig gavn – og færrest skadevirkninger – af udviklingen af grøn energiinfrastruktur. Ørsted har udfærdiget manualer til de lokale ledelser for at ruste dem til at gå i tidlig dialog med lokalsamfund, NGO'er og relevante fagforeninger. Det skal sikre en god forståelse af lokale forventninger og udfordringer for i projekterne bedst at kunne arbejde for at skabe lokal værdi i form af gode job, økonomisk udvikling, hensyn til miljøet og forebyggelse af negative hændelser. Man hjælper underleverandører til at opnå ISO-certificering af miljø og arbejdsmiljø. Derfor får Ørsted topkarakter for ESG og er i januar 2020 udnævnt til verdens mest bæredygtige virksomhed.

PensionDanmark har aktier for 973 mio. kr. i Ørsted.

8 ANSTÆNDIGE JOBS
OG ØKONOMISK
VÆKST

Delmål 8.8

Vi skal beskytte arbejdstagerrettigheder og fremme sikre og stabile arbejdsmiljøer for alle arbejdere. Heriblandt migrantarbejdere, især kvinder, samt ansatte med løs tilknytning til arbejdsmarkedet.

Som arbejdsmarkedspensionsselskab er PensionDanmark optaget af, at de grundlæggende ILO-konventioner om foreningsfrihed og ret til kollektive overenskomstforhandlinger overholdes. I 2019 var vi i dialog herom med 7 selskaber i Asien og Latinamerika.

Bæredygtige ejendomme er en god investering

PensionDanmark ejer eller er medejer af 165 ejendomme svarende til 977.900 m² i Danmark. Heraf er 21 ejendomme på 292.600 m² på nuværende tidspunkt BREEAM, LEED eller DGNB-bæredygtighedscertificeret, og yderligere 270.000 m² nye bæredygtige byggerier er på vej. PensionDanmark anvender primært den danske certificeringsordning DGNB, da det er den mest holistiske bæredygtighedsmodel. For alt nybyggeri er vores krav, at det minimum skal opnå guld-certificering.

Som bygherre og ansvarlig investor lægger vi stor vægt på den miljømæssige, sociale og økonomiske bæredygtighed. Bæredygtige byggerier er attraktive for ejerne og lejerne i kraft af lavt varmeforbrug og lave vedligeholdelsesomkostninger, og dermed er de en god investering, der er med til at give vores medlemmer gode afkast. De 292.600 bæredygtighedscertificerede kvadratmeter, PensionDanmark har investeret i, er både klimavenlige og en god forretning i kraft af materialevalg, lave vedligeholdelsesudgifter og lavt energiforbrug.

Dilemma:

Det koster penge at certificere ejendomme – hvorfor bygger PensionDanmark ikke bare billigere?

Det er PensionDanmarks strategi at bygge bæredygtighedscertificerede kvalitetsejendomme, fordi der er høj efterspørgsel efter dem, og fordi det ikke koster mere at bygge certificerede ejendomme end ejendomme, der bare opfylder bygningsreglementet. I kraft af lokale byggematerialer med stor holdbarhed og høj isolerings-ejne får man lavere transportudgifter ved byggeriet, lavere vedligeholdelsesudgifter og lavere energiforbrug.

11 BÆREDYGTIGE BYER OG LOKALSAMFUND

Delmål 11.3

Inden 2030 skal vi gøre byernes vækst mere inkluderende og bæredygtig, med bedre muligheder for at alle verdens lande kan planlægge byer og bosættelser på en mere integreret, bæredygtig og inddragende måde.

PensionDanmarks bæredygtighedsprogram omfatter krav til certificering af hele byområder for at skabe bæredygtige byggerier og byområder med fokus på kvalitet og merværdi for slutbrugerne. Byområdets miljømæssige fodaftryk evalueres og mindskes, der skabes attraktive byområder for alle aldersgrupper og forskellige kulturer. Der er fokus på totaløkonomi ved materialers levetid, mindskning af driftsomkostninger og vedligehold. PensionDanmark har i 2019 færdigbygget 43.000 m² bæredygtighedscertificerede ejendomme.

DGNB-certificeret i 2019

Frederiks Plads Company House, Aarhus C.

Domicil for Rigs politiet, Glostrup

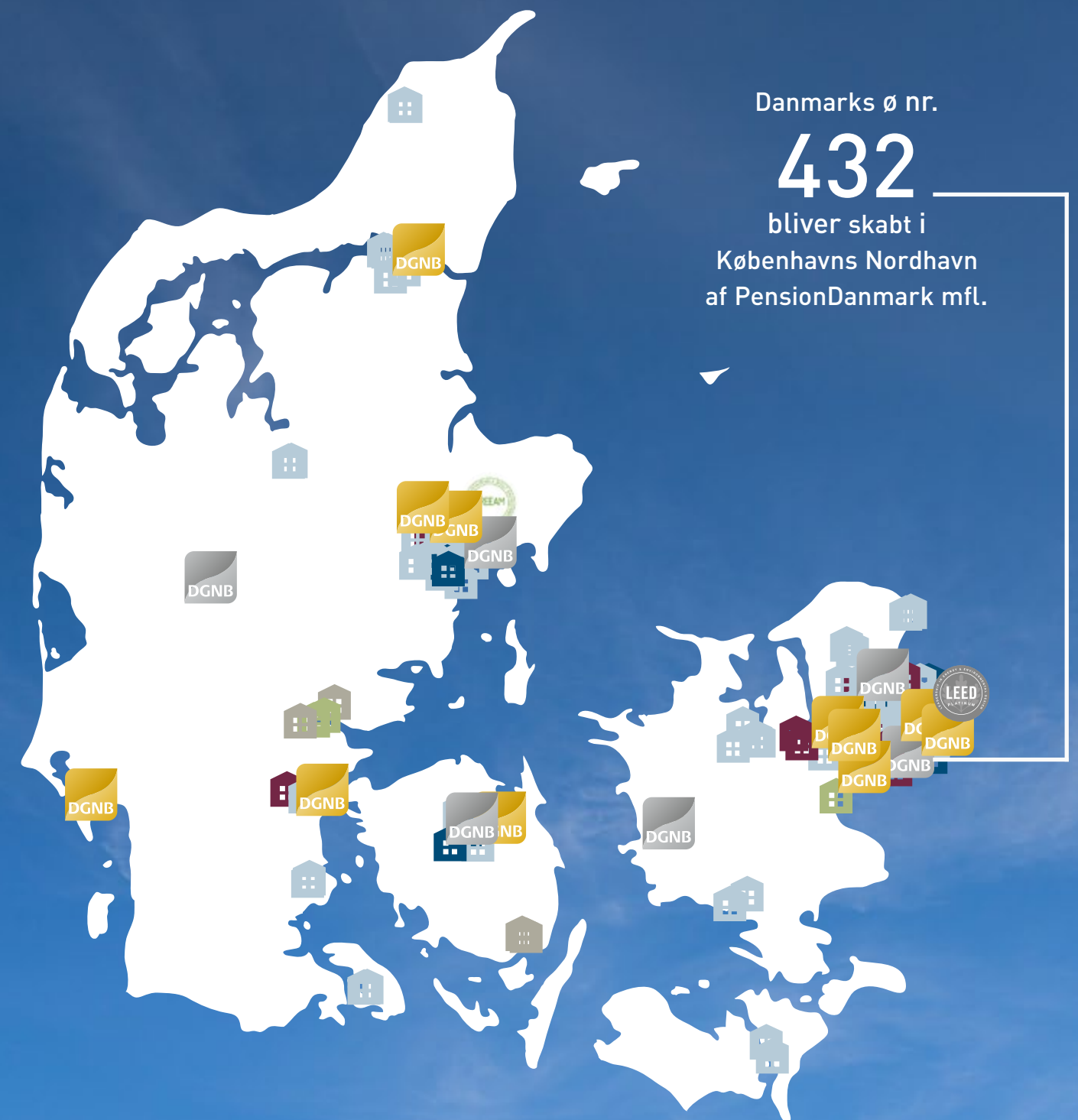
Hummeltofteparken, Sorgenfri i Virum

Pollux, Islands Brygge, København S.

Kunstnerkarréen, Ørestad, København S.

Type ejendom

Retail Erhverv Boliger Byområder Hotel OPP

Certificeringer

DGNB Platin DGNB Guld DGNB Sølv LEED BREEAM

VORES ANSVAR

PensionDanmarks boligprojekt "Skibet" ved Køge Kyst.

Osman arbejder med tryghedsrenovering på Bispehaven i Aarhus for Enemærke & Petersen via social klausul.

Flere udsatte i job i byggebranchen

Som stor bygherre i Danmark har vi en forpligtelse til at tage et socialt ansvar. Med et nyt udviklingsprojekt, der skal løfte socialt udsatte ind på arbejdsmarkedet, sætter vi handling bag ordene.

Sammen med entreprenørfirmaet Enemærke & Petersen og en række andre samarbejdspartnere er vi gået i gang med at udarbejde en manual, der kan guide entreprenører og bygherrer til at få flere socialt udsatte borgere i arbejde. Det vil samtidigt være med til at afhjælpe manglen på arbejdskraft i byggebranchen, der er en stor udfordring for den danske samfundsøkonomi.

"Formålet med projektet er at hjælpe bygherrer og entreprenører til at prioritere at få socialt udsatte i job, og vi har et stort potentiale i byggebranchen – både for at skabe ekstra arbejdskraft og for at hjælpe nogle mennesker, der ellers er sat uden for samfundet." Anders Sørensen, forretningsudvikler og projektansvarlig i Enemærke & Petersen

Arbejdsværktøj til byggepladsen

Projektet, der er støttet af foreningen Realdania, har fået titlen "Social beskæftigelse – byggebranchens guide til at løfte socialt udsatte ind på arbejdsmarkedet" og vil helt konkret udvikle tre værktøjer:

- > Udvikling af et beregningsværktøj, der kan hjælpe virksomheden med at sætte tal på det samfundsansvar, virksomheden tager.

- > Udvikling af et nyt DGNB-kriterie, der giver point for social beskæftigelse under opførelse af byggerier.
- > Udvikling af rammevilkår, så samfundsansvar bliver en del af udbudsmaterialet og kontraktforhold i byggebranchen.

Partnerne bag projektet

Følgende partnere er med i projektet: PensionDanmark, Enemærke & Petersen, Dansk Byggeri, Cabi, Center for Boligsocial Udvikling, Green Building Council Denmark, Foreningen For Byggeriets Samfundsansvar, Boligselskabet Sjælland, boligselskabet KAB, Ringsted Kommune, BAT-kartellet, BL - Danmarks Almene Boliger og Kommunernes Landsforening.

Delmål 10.3

Vi skal sikre, at alle har lige muligheder, og vi skal reducere sociale uligheder, blandt andet ved at eliminere diskriminerende love, politik og praksis. I stedet skal vi fremme passende politik, lovgivning og handlinger.

Med projektets fokus på både en manual og den almindelige praksis vil vi sikre, at socialt udsatte i højere grad og lettere kommer ind på arbejdsmarkedet.

Bæredygtighedsprogram for nye byområder

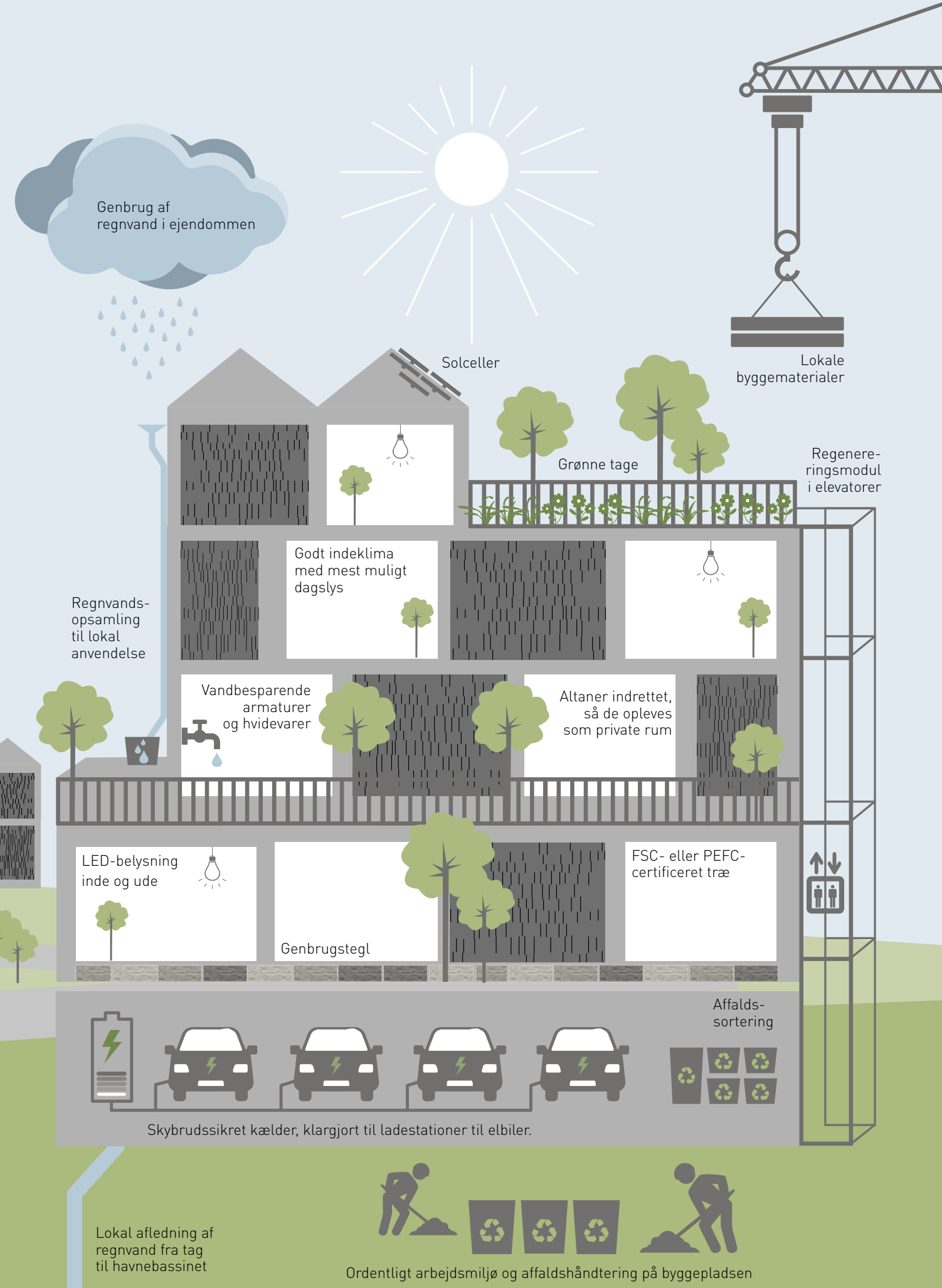
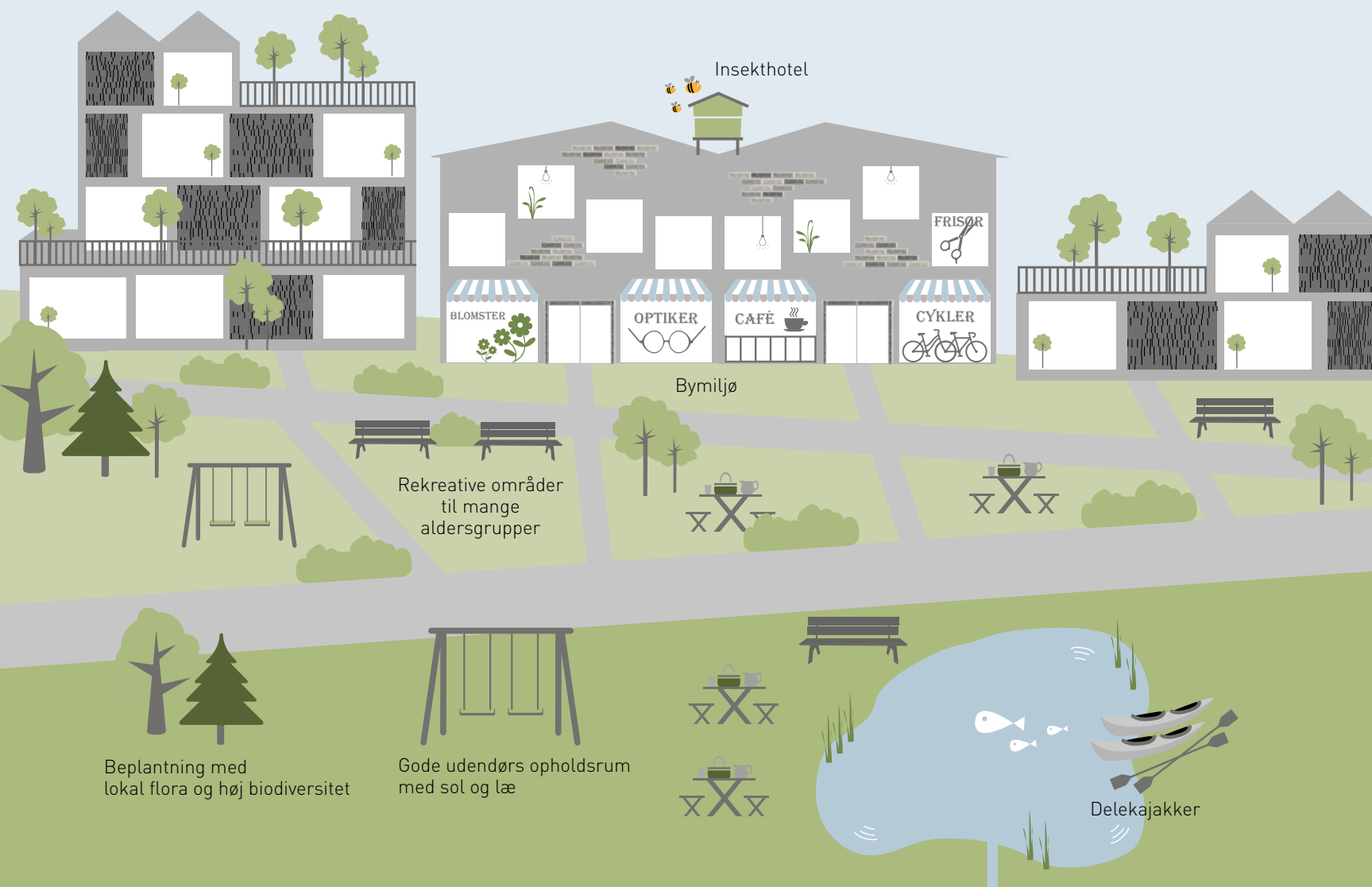

Bæredygtighed er et centralt strategisk omdrejningspunkt for PensionDanmarks ejendomsinvesteringer. Det handler om at forene høj forretningsmæssig rentabilitet med ansvarlighed i udvikling, opførelse og drift af ejendomsprojekterne. PensionDanmark har gennem tre år arbejdet med og udviklet et bæredygtighedsprogram, der nu både omfatter certificering af boliger, kontorer og byrum og rekreative områder. Programmet:

- > Øger den generelle kvalitet af ejendommen
- > Forbedrer brugernes sundhed, trivsel og produktivitet
- > Sænker driftsomkostninger og optimerer vedligeholdelse
- > Minimerer energiforbrug og miljøbelastning
- > Understøtter ejendommens værdi og lejeniveau

> Giver dokumenteret kvalitet og større robusthed i investeringen på sigt

I den seneste version af bæredygtighedsprogrammet har vi skærpet kravene til certificeret træ, så 90 pct. af alt træ eller træbaserede produkter i det enkelte byggeri skal være 100 pct. FSC/PEFC-certificeret. Trykimprægneret træ er faset ud, ligesom brug af tropisk træ er udfaset på grund af transportbelastningen til fordel for lærk eller varmebehandlet nåletræ fra Europa. Endelig skal der ved nybyggerier og udvikling af bæredygtige bydele være omfattende genanvendelse af de eksisterende byggematerialer på grunden.

Regnvandsafledning uden at belaste det kommunale kloaksystem.

Det begynder med os selv

PensionDanmark stiller klare krav til leverandører og de virksomheder, vi investerer medlemmernes pensionsopsparing i. Det bakkes op af interne retningslinjer, der sikrer, at pilen også peger på os selv.

Mange af vores leverandørers medarbejdere er medlemmer hos PensionDanmark. Det giver en særlig dimension til betydningen af vores interne politikker og de krav, vi stiller til vores leverandører. Vi går forrest med at beskytte arbejdstager- og menneskerettigheder og stille krav til alle leverandører om at leve op til UN Global Compacts ti principper.

Leverandører bliver fravalgt af PensionDanmark, hvis de ikke lever op til gældende overenskomst og dertilhørende krav til løn, ret til at organisere sig og overholdelse af national lovgivning for diskriminering mod køn, etnicitet, seksualitet og alder. Det samme gælder, hvis de ikke lever op til krav til miljø- og klimapåvirkning.

Vi går selv forrest

Vi passer på medarbejdernes helbred med en sundhedspolitik, der indeholder tilbud om sund og ofte nærproduceret kost.

Vores seniorpolitik sikrer, at vi fastholder dygtige og erfarne medarbejdere.

En stærk kultur for it-sikkerhed med årlige kurser og forløb i it-awareness og GDPR-lovgivning gør medarbejderne i stand til at beskytte medlemmernes personfølsomme oplysninger.

Det gælder også for bæredygtighed, klima og miljø. Fra 2020 er det kun muligt for medarbejdere med aftale om firmabil at vælge en el-bil, når aftalen skal fornyes. Politikændringen forventes at få en mærkbar effekt på det CO₂-udslip, som PensionDanmark selv er direkte afsender på. Fra januar 2020 betaler vi kompensation svarende til CO₂-udslippet, når det er nødvendigt for en medarbejder at flyve.

Resultater i 2019

- > 270 medarbejdere gennemførte kursus i it-awareness, der blandt andet har til formål at sikre medlemmernes data.
- > 52 nye medarbejdere blev ansat. 56 procent af dem er kvinder.
- > 8,04 MWh energiforbrug pr. medarbejder.

Vores politikker og de krav, vi stiller, sætter små ringe i vandet fra Langelinie Allé. Med 261 medarbejdere er ringene måske små, men vi vil selv sætte det gode eksempel.

PensionDanmark ønsker at fremme lige muligheder for begge køn og har en politik for den kønsmæssige sammensætning af de øverste ledelseslag i selskabet. I politikken indgår et måltal for andelen af det underrepræsenterede køn i bestyrelsen. Måltallet for 2019 var på 20 pct. Kvinder udgør 23,5 pct. af PensionDanmarks bestyrelse i 2019.

Delmål 5.5

Vi skal sikre, at kvinder får lige muligheder og opnår fuld og effektiv deltagelse i lederskab på alle niveauer af beslutningsprocessen i det politiske, økonomiske og offentlige liv.

I PensionDanmark er 45,2 pct. af lederne ved udgangen af 2019 kvinder. I 2015 var 30,3 pct. af lederne kvinder. Andelen af kvinder i ledelse (45,2 pct.) overstiger den generelle kvindeandel i organisationen (44,0 pct.). Ved rekruttering af nye ledere har PensionDanmark fokus på at indgå i dialog med kvalificerede kandidater af begge køn, ligesom PensionDanmark lægger vægt på at have en personalepolitik og ansættelsesvilkår, der tilgodeser begge køns muligheder for at gøre karriere i selskabet.

Dilemma:

PensionDanmarks ESG-nøgletal viser, at der er 30 pct. forskel på lønnen mellem kønnene

PensionDanmark understøtter lige løn for lige arbejde uanset køn, alder eller etnicitet. Flere af de lønførende arbejdsopgaver er dog domineret af mandlige medarbejdere. Skal vi acceptere, at flere mænd søger arbejdsopgaver, hvor efterspørgsel er med til at drive lønnen højere op? Vi kan ikke nødvendigvis ændre på kønsbalancen i ansøgerfeltet, men vi tilstræber at begge køn skal være repræsenteret blandt kandidatfeltet i sidste ansættelsesrunde. Derudover er det kompetencerne, der vejer tungest.

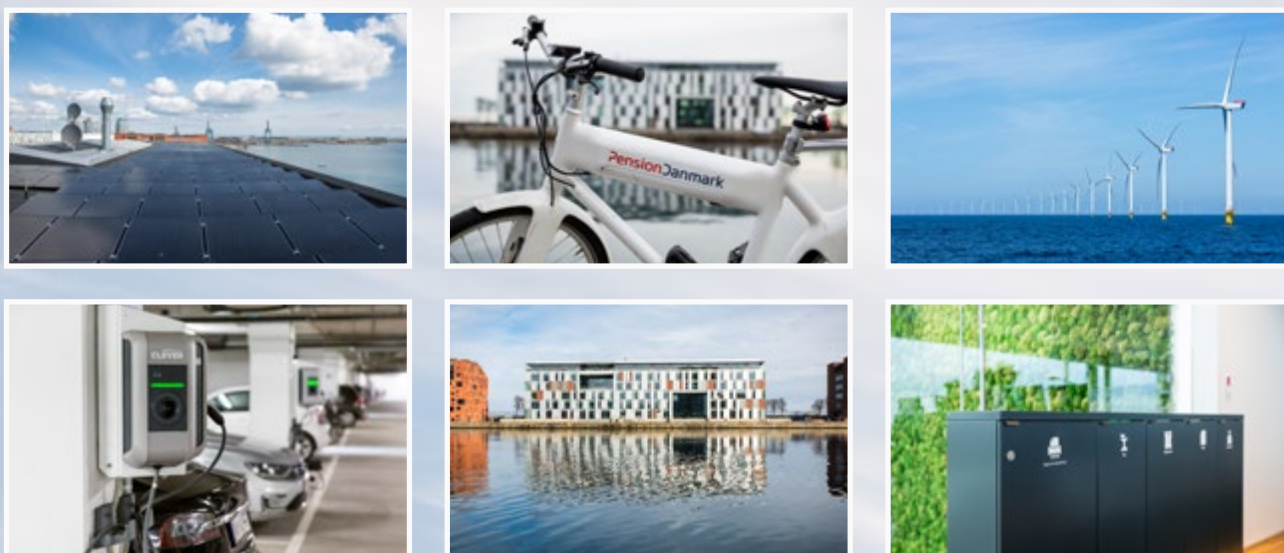
VORES MEDARBEJDERE

Bæredygtighed i vores eget hus

Bæredygtighed og verdensmålene fylder meget i alle dele af PensionDanmark – også når det kommer til vores medarbejdere og vores eget aftryk.

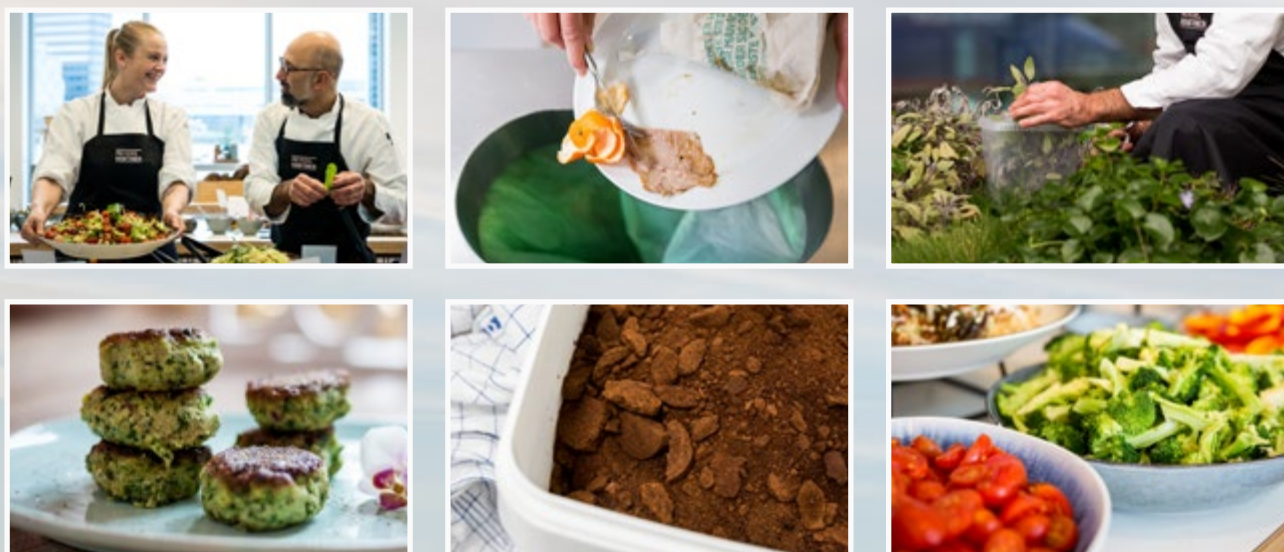
Klima og miljø i huset

PensionDanmarks domicil blev bæredygtigheds certificeret i 2016. Klimaaftrykket af bygningen reduceres ved anvendelse af havvand til afkøling og grønne plantevægge for akustik og indeklima. I 2019 brugte vi 7.551 GJ strøm, som udlignes af vores solceller på taget, der producerer 98 MWh, og ved køb af grøn strøm fra vores vindmøller. Vores medarbejdere er også miljøvenlige med brug af el-ladere til el-biler, el-cykler til møder og affaldssorteringsspande på alle etager.

Økologi og reduktion af madspild

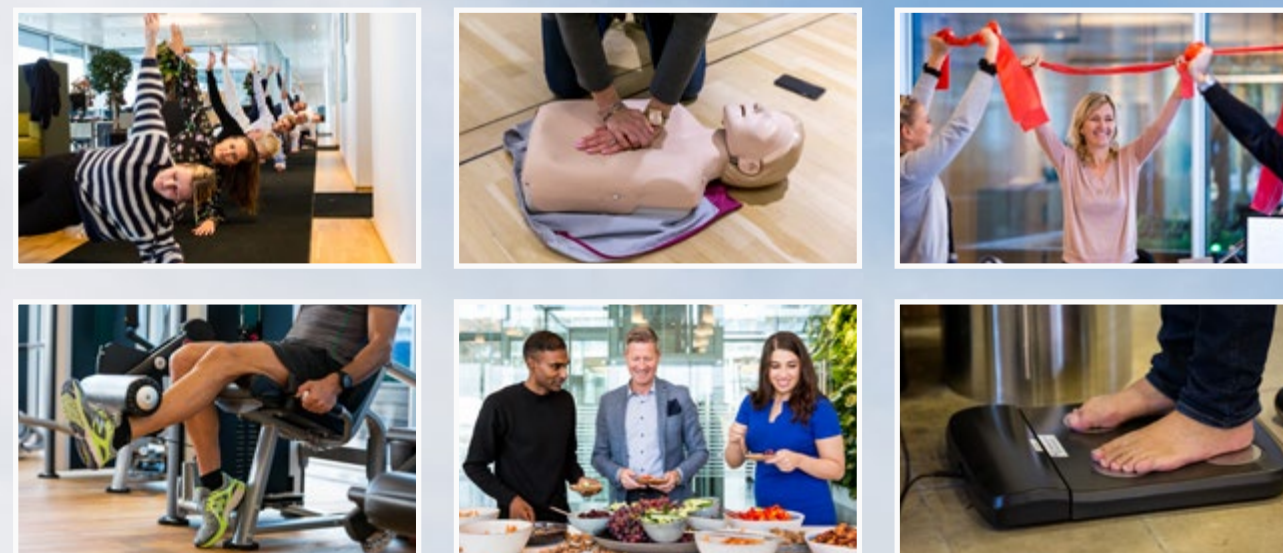
Vores køkken arbejder målrettet med at nedbringe både madspild og CO₂-aftryk. Frugt og grøntsager tegner sig for ca. 80 pct. af indholdet i retterne, 60-90 pct. af alle råvarer er økologiske, og alle biprodukter anvendes andetsteds, fx vores kaffegrums. Vi har afskaffet brug af papkrus og paptallerkener og har indført bioaffaldssortering i kantinen, så PensionDanmark nu i stedet for restaffald årligt sender 15,9 ton bioaffald til forbrænding.

PensionDanmark modtog **8** priser, heriblandt IPE Award for Danmarks bedste pensionsselskab

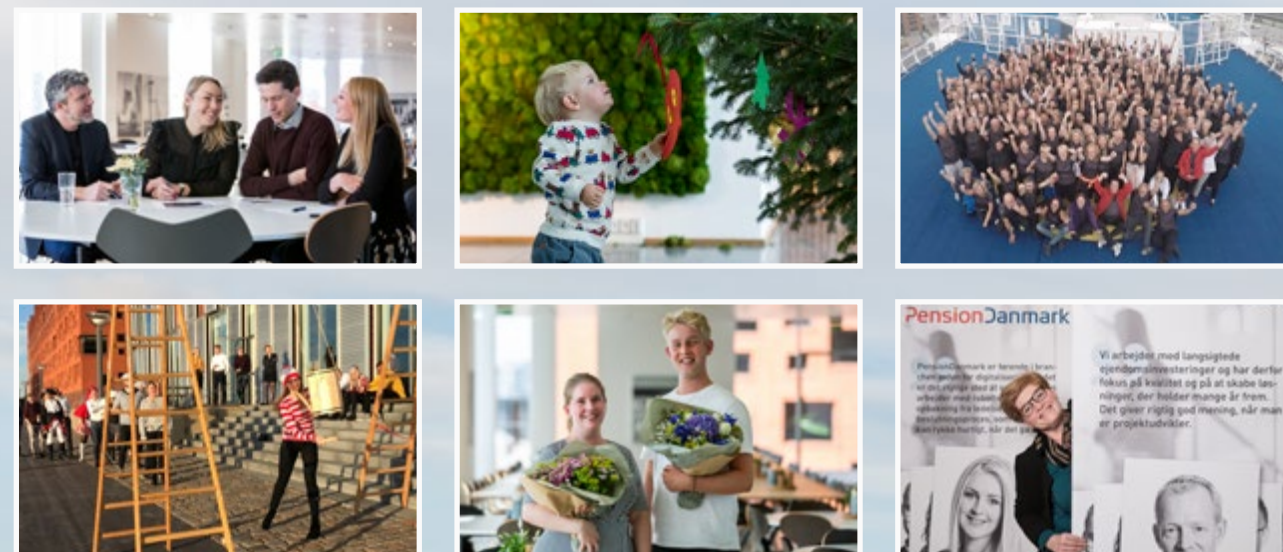
Sundhed i hverdagen

PensionDanmark fremmer medarbejdernes sundhed gennem en vifte af tiltag. Daglige elastik- og plankeøvelser, fitnesshold i vores fitnesslokale, årligt sundhedstjek og i år også en sundhedsuge med sunde snacks i kantinen hver eftermiddag. Sundhed handler også om, når sygdom pludselig melder sig. Derfor har vi i 2019 opsat hjertestartere på alle etager og udbudt førstehjælpskurser, så medarbejderne er godt klædt på, hvis uheldet er ude.

Social bæredygtighed

Bæredygtighed handler også om at tiltrække og fastholde dygtige medarbejdere. Det gør vi via en vifte af initiativer, så der er plads til personaleforeningens fredagsbar, teambuilding og juletræsfesten for PensionDanmark, hvor 188 børn deltog. Det sociale suppleres af efter- og videreuddannelse for alle vores medarbejdere. I 2019 har vi ansat de første to finanselever.

VORES MEDARBEJDERE

Ditte, Loba og Brian arbejder i PensionDanmarks team for digitale medier

Mere end en arbejdsplads

Vores medarbejdere Line og Hans har hver deres oplevelse af, hvornår PensionDanmark bliver mere end bare en arbejdsplads for dem. Medarbejderpolitik løfter først en arbejdsplads, når det fungerer i praksis.

"Jeg var slet ikke klar til at sige farvel" Hans, rådgiver

PensionDanmarks rådgivningsbus blev i år opgraderet til en helt ny version. Når bussen hver uge kører rundt i Danmark for at møde medlemmerne på deres arbejdsplads, er den pakket med ekspertise. Ud over sygeplejersker, der tilbyder sundhedstjek, står Hans ofte klar til at sikre, at medlemmerne er klædt godt på med nyttig information om deres pensionsopsparing og de muligheder, der ligger i den. Det var egentlig slet ikke planen, for Hans, der i 12 år havde været kundechef i PensionDanmark, stod i maj 2018 foran pensionsalderen og havde sat sin afløser ind i opgaverne.

"Det var vildt, at arbejdslivet allerede var ved at gå på hæld. Det gik op for mig, at jeg slet ikke var klar til at sige farvel endnu," siger Hans i dag.

Hans' kone arbejdede stadig, og pludselig befandt han sig med egne ord "mutterens alene uden mennesker omkring sig" efter et arbejdsliv, der startede som 15-årig efter skoletid. Hans valgte derfor at udnytte

PensionDanmarks seniorordning og tilbuddet om en ny rolle med den turnerende bus, hvor der stadig var stor efterspørgsel på hans kompetencer og mangeårige erfaring. For Hans har PensionDanmarks seniorordning betydning for både arbejdsglæden og privatlivet:

"Jeg føler mig utrolig heldig. Det viser, at der er respekt for det arbejde, man har gjort og brug for den fleksibilitet, viden og kultur, man har bragt med sig gennem årene. Det giver også min kone en glad ægtefælle, der kommer hjem med oplevelser til middagsbordet."

"Min udvikling gavner medlemmerne" Line, underdirektør

Når nye medarbejdere første gang træder ind i PensionDanmark på Langelinie Allé, ved de allerede, at de er blevet en del af en arbejdsplads ikke bare med mulighed for, men faktisk med krav om at de efteruddanner og udvikler sig. Line er underdirektør i PensionDanmarks aktuarfunktion og har i 2019 afsluttet et år langt lederudviklingsprogram. Her har hun udviklet centrale kompetencer for at lykkes i sit lederskab med en overgang fra "Manager" til "Leader". Line ser et klart udbytte af PensionDanmarks høje prioritering af medarbejdernes kompetenceløft.

"Mine kollegaer har et meget højt kompetenceniveau, og det giver et stærkt udgangspunkt for at blive ved med at udvikle sig. Når vi i ansættelseskontrakten skriver, at både PensionDanmark og den nye medarbejder forpligter sig til efteruddannelse, er det for mig et stærkt signal om, at det er vigtigt. Som virksomhed vil vi vedblive at være innovative, kreative og professionelle. Og det kræver efteruddannelse og kompetenceløft."

Line forudser, at hendes og kollegernes motivation til udvikling i sidste ende bliver en gevinst med længere rækkevidde.

"Det betyder, at jeg har lyst til at give igen og udvikle mig til gavn for PensionDanmark – og i sidste ende til gavn for de løsninger, vi kan tilbyde medlemmerne. Uden udvikling ville jeg gå i stå – og i sidste ende ville arbejdspladsen gøre det samme og dermed ikke kunne følge med medlemmernes behov."

Appendiks

Hoved- og nøgletal

	2019	2018	2017	2016	2015
Indbetalinger, mia. kr.	13,5	13,0	13,6	12,8	12,1
Udbetalinger, mia. kr.	7,5	8,2	7,8	6,9	5,9
Afkast af investeringsaktiver før skat, mia. kr.	28,8	-3,2	16,6	13,0	7,1
Balance, mia. kr.	271,1	235,9	233,2	221,5	199,8
Egenkapital, mia. kr.	4,6	4,3	4,2	3,7	3,8
Administrationsomkostning, medlem	297	297	297	297	336
Antal medlemmer	752.500	732.000	713.000	695.000	684.000

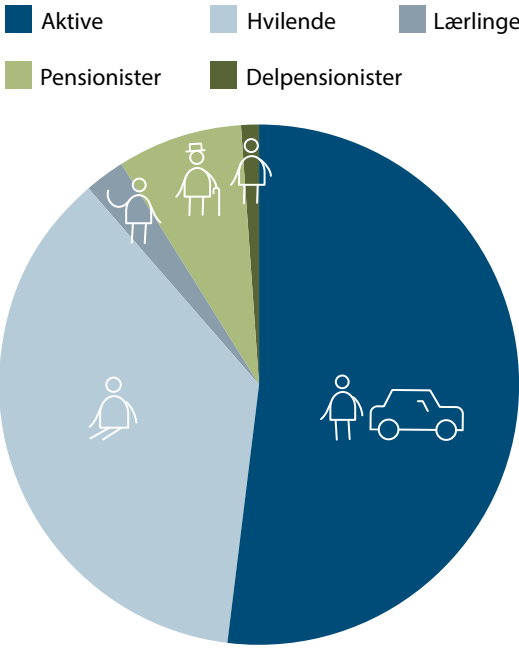

ESG-hoved- og nøgletalsoversigt

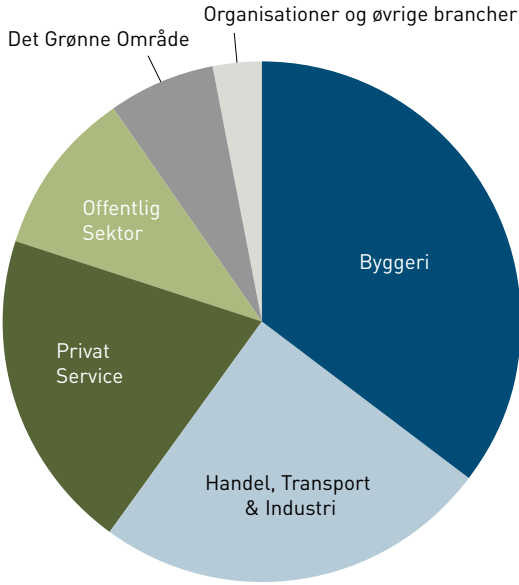
		2019	2018	2017	2016	2015
Miljødata						
CO₂-udledning i virksomheden:						
CO ₂ , scope 1	Ton	13	9	9	6	5
CO ₂ , Scope 2	Ton	82	448	489	563	452
CO₂-udledning i den børsnoterede aktieportefølje¹:						
Total udledning	Ton CO ₂ e	731.000	736.000	813.000	-	-
CO ₂ -aftryk	Ton/mio. USD	76	112	100	-	-
Carbon intensitet	Ton/mio. USD	150	156	161	-	-
Vægtet gennemsnit carbon intensitet	Ton/mio. USD	123	148	140	-	-
Udligning ved investeringer i vedvarende energi²						
	Ton CO ₂	2.297.000	-	-	-	-
Øvrige miljødata i virksomheden:						
Energiforbrug	Gigajoule	7.551	7.634	7.659	7.762	6.097
Vedvarende energandel	Pct.	81,1	42,7	40,1	35,8	30,4
Vandforbrug	m ³	3.150	3.040	2.952	3.586	2.017
Sociale data						
Fuldtidsarbejdsstyrke	FTE	261	246	224	188	155
Kønsdiversitet	Pct.	44,0	43,3	46,5	47,8	53,1
Kønsdiversitet for øvrige ledelseslag	Pct.	45,2	41,6	41,4	33,0	30,3
Lønforskelle mellem køn	Gange	1,3	1,4	1,4	1,4	1,4
Medarbejderomsætningshastighed	Pct.	15,7	17,9	18,8	20,8	19,3
Sygefravær	Dage/FTE	6,6	7,0	9,7	9,1	9,0
Betalte skatter	Mio. kr.	298	2.826	1.741	1.631	2.365
Governance - data						
Bestyrelsens kønsdiversitet	Pct.	23,5	18,8	23,5	25,0	25,0
Tilstedeværelse på bestyrelsesmøder	Pct.	82	88	85	91	91
Lønforskel mellem CEO og medarbejdere	Gange	8,6	8,5	8,5	8,6	8,6

¹ Data til opgørelse af nøgletal har ikke været tilgængelige for 2015-2016.
² Data til opgørelse af nøgletal har ikke været tilgængelige for 2015-2018. Ved beregning på basis af fortrængning af fossile brændsler i de enkelte projekters installationsår er CO₂-besparelserne opgjort til 3.473.000 ton i 2019.

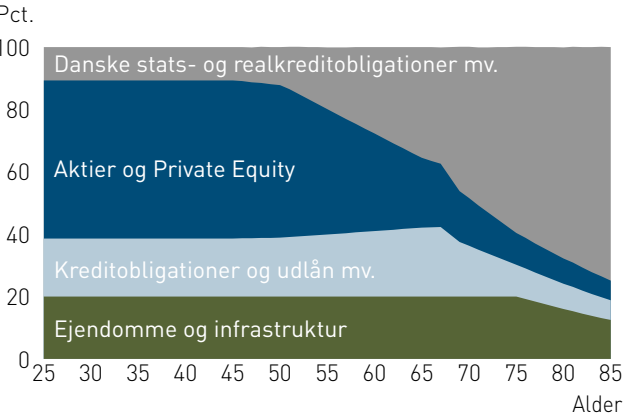
Medlemsfordeling

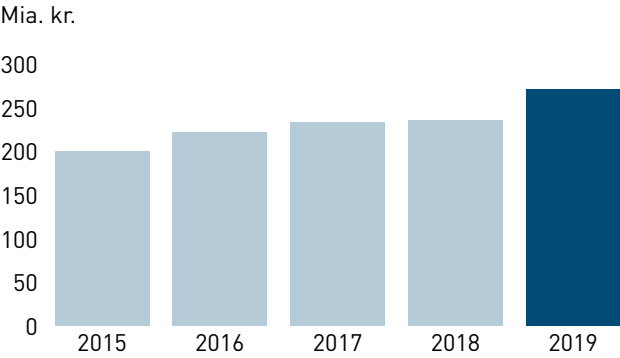
Branchefordeling

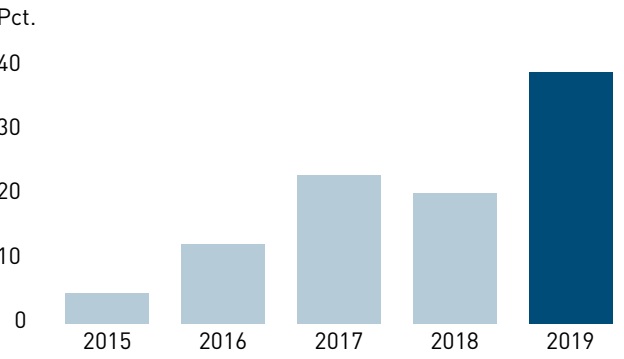
Alderspuljernes aftrapningsprofil

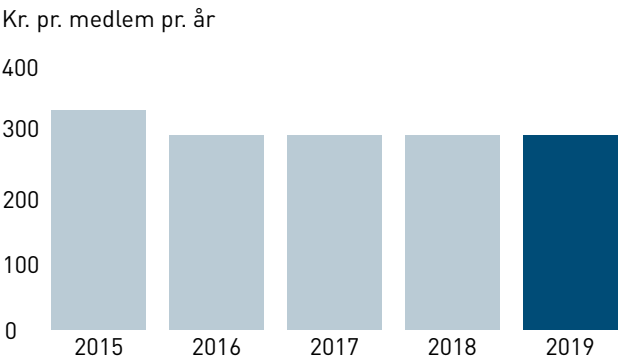
Balance

Akkumuleret afkast 2015-19, 50-årig

Administrationsomkostning

Regnskabspraksis

Anvendt praksis

PensionDanmark har valgt at lade FN’s Sustainable Development Goals (Verdensmålene) vedtaget af alle verdens nationer i 2015 være det fælles værdigrundlag for virksomhedens aktiviteter. Denne rapport dækker derfor – med udgangspunkt i verdensmålene – de for PensionDanmark mest relevante og væsentlige sociale, etiske og miljømæssige spørgsmål for året 1. januar til 31. december 2019 og giver et overblik over PensionDanmarks resultater på disse områder.

Der er i denne rapport inkluderet ESG-nøgletal (miljø, sociale og governance-data). ESG-nøgletallene er udarbejdet efter den vejledning, som FSR – danske revisorer, Nasdaq og Finansforeningen lancerede i juni 2019. En nærmere beskrivelse af metoderne til opgørelse kan findes på FSR – danske revisorers hjemmeside www.fsr.dk.

Medmindre andet er angivet, er nøgletallene opgjort på PensionDanmarks operationelle niveau og omfatter derfor ikke måling på datterselskabsniveau, fx ejendomsdatterselskaber, hvis ejendomme er udlejet til eksterne parter. I enkelte tilfælde afviges der fra nøgletalsvejledningen. Nøgletallene i vejledningen afspejler ikke i alle tilfælde de særlige karakteristika, der gælder for et livsforsikringselskab. Der er derfor i enkelte tilfælde foretaget justeringer i forhold til vejledningen.

Der redegøres herfor i det følgende:

CO₂-udledning

Når klimaaftrykket skal måles for en finansiell virksomhed, skal der sondres mellem det klimaaftryk, der opstår som følge af virksomhedens interne aktiviteter, og klimaaftryk afledt af investeringsaktiviteterne. Nøgletal for CO₂-udledning opdeles derfor i virksomhedens CO₂-udledning og udledning ved investeringsporteføljen. Desuden kan CO₂-udledningen opdeles i yderligere grupper (Scopes) afhængigt af kilden til udledning:

- Scope 1 vedrører direkte emissioner fra egne fabriks- og kontorbygninger samt køretøjer.
- Scope 2 vedrører emissioner (hos energiproducenten) af indkøbt elektricitet, damp, fjernvarme og afkøling.
- Scope 3 vedrører alle øvrige indirekte emissioner fra underleverandører og aftagere af en virksomheds produkt.

Data for CO₂-udledning Scope 3 er ikke inkluderet, da der har ikke været fuldstændig data tilgængelig på virksomhedsniveau.

CO₂-udledning i virksomheden

Der anvendes den generelle deklaration fra EnergiDanmark og HOFOR til at omregne elektricitet og fjernvarme til CO₂-udledning til brug for opgørelse af CO₂-udledning scope 2 i virksomheden. For omregning af emissioner: Scope 2 er anvendt market-based scope.

Den vedvarende energiandel udgør summen af vedvarende energi, som fremgår af generel deklaration fra EnergiDanmark, HOFOR samt produceret energi fra egne solceller. Elektricitet, som bliver leveret af EnergiDanmark er 100 pct. vedvarende energi, da virksomheden har tilkøbt grøn energi.

CO₂-udledning i investeringsporteføljen

Ved måling af CO₂-udledning i investeringsporteføljer for finansielle virksomheder anvendes fire mål. Disse mål er anbefalet af Taskforce for Climate related Financial Disclosure (TCFD):

Fælles for de fire mål opgøres CO₂-udledninger i såkaldte CO₂-ækvivalenter – CO₂e – og måles i ton. Markedsværdier opgøres i mio. US dollar.

Mål 1: Total CO₂-udledning:

Nøgletallet viser porteføljens samlede volumen af CO₂-udledninger. Ved beregning af CO₂-aftryk efter denne opgørelsesmetode anvendes værdien af det investerede beløb i børsnoterede selskaber, de børsnoterede selskabers markedsværdi samt selskabernes CO₂-emissioner. Nøgletallet opgøres efter følgende formel:

$$\text{Total CO}_2 \text{ udledning} = \sum_n^i \text{PensionDanmarks ejerandel}_i * \text{scope 1 og 2 CO}_2\text{e-udledning i det investerede selskab}_i$$

Mål 2: CO₂-aftryk (carbon foot print):

Opgørelsen bygger videre på mål 1, hvor CO₂-aftrykket normaliseres ud fra størrelsen af PensionDanmarks børsnoterede aktiebeholdning. Nøgletallet opgøres efter følgende formel:

$$\text{CO}_2\text{-aftryk} = \frac{\text{Mål 1}}{\text{PensionDanmarks børsnoterede aktiebeholdning}}$$

Mål 3: Carbon Intensitet:

Opgørelsen bygger videre på mål 1, hvor CO₂-aftrykket normaliseres ud fra selskabets omsætning. Carbon Intensity-metoden illustrerer, hvor effektiv porteføljen skaber omsætning set i forhold til udledningen af CO₂. Nøgletallet opgøres efter følgende formel:

$$\text{Carbon Intensitet} = \sum_n^i \frac{\text{Mål 1}}{\text{PensionDanmarks ejerandel}_i * \text{Omsætning i det investerede selskab}_i}$$

Mål 4: Vægtet gennemsnit carbon intensitet:

Nøgletallet viser porteføljens eksponering mod CO₂-intensive selskaber, herunder porteføljens eksponering mod klimarelaterede finansielle risici. Nøgletallet opgøres efter følgende formel:

$$\text{Vægtet gns. carbon intensitet} = \sum_n^i \left(\frac{\text{Værdi af ejerandel i investering}_i}{\text{PensionDanmarks børsnoterede aktiebeholdning}} \right) * \left(\frac{\text{Scope 1 og 2 CO}_2\text{e-udledning i det investerede selskab}_i}{\text{Omsætning i det investerede selskab}_i} \right)$$

Bemærk, at det alene er investeringer i børsnoterede aktier, der indgår i opgørelsen.

Beregningerne for CO₂-udledning i investeringsporteføljen er baseret på data fra MSCI.

Udligning ved investeringer i vedvarende energi

Nøgletal for udligning ved investeringer i vedvarende energi er ikke en del af nøgletalsvejledningen. Opgørelse af mængden af udlignet CO₂ ved investering i vedvarende energi omfatter PensionDanmarks investeringer i vedvarende energiinfrastrukturaktiver. Produktion af elektricitet fra energi-infrastrukturaktiverne omregnes til, hvor meget CO₂ der ville være blevet udledt, såfremt samme mængde elektricitet blev produceret med fossile kilder.

CO₂-udligning er opgjort efter to metoder. Den første opgørelse af udlignende CO₂-reduktioner tager udgangspunkt i statistik om det aktuelle mix af fossile brændsler i det lokale elnet ved beregning af erstattet fossil elproduktion, jf. anbefaling i Greenhouse Gas Protokollen. Ved den anden opgørelse af CO₂-besparelser vurderes for hvert enkelt projekt, hvilke fossile brændsler, der er fortrængt i elproduktionen ved projektets idriftsættelse. Resultatet af den første metode er vist i ESG-hoved- og nøgletalsoversigten, mens den anden metode er vist i en fodnote til oversigten.

Øvrige nøgletal

Ved opgørelse af kønsdiversitet for øvrige ledelsesslag defineres en leder som en person med personaleansvar. CEO indgår ikke som en del af nøgletalsberegningen.

Nøgletal for fastholdelse af kunder er udeladt. Det skyldes, at jobmobiliteten i PensionDanmarks medlemssegment er stor, hvorfor nøgletallet ikke vil være brugbart som målestok for kundetilfredshed.

Betalte skatter er ikke en del af nøgletalsvejledningen og opgøres som den i året betalte PAL-skat, moms, lønsumsafgift, kildeskatte og selskabsskat.

Regnskabsmæssige skøn

Ved opgørelse af nøgletal for Udligning ved investeringer i vedvarende energi benyttes en række forudsætninger ved beregning af CO₂-udledte besparelser.

Den uafhængige revisors erklæring

Til PensionDanmarks interessenter

Vi har efter aftale undersøgt PensionDanmarks rapport om samfundsansvar (rapporten) for perioden 1. januar 2019 til 31. december 2019.

Vi skal udtale os om, hvorvidt rapporten er udarbejdet i overensstemmelse med rapporteringsmetoden og kriterierne beskrevet på s. 54-55. Vores konklusion i erklæringen udtrykkes med begrænset sikkerhed.

Ledelsens ansvar

PensionDanmarks ledelse er ansvarlig for forberedelsen af rapporten i overensstemmelse med rapporteringsmetoden og kriterierne beskrevet på s. 54-55. PensionDanmarks ledelse har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser nødvendig for at muliggøre udarbejdelsen af rapporten, fri for væsentlige fejlinformationer, uanset om de skyldes besvigelser eller fejl.

Revisors ansvar

Vores ansvar er at udtrykke en konklusion om PensionDanmarks rapport på grundlag af vores arbejde. Vi har udført vores arbejde i overensstemmelse med ISAE 3000 "Andre erklæringer med sikkerhed end revision eller review af historiske finansielle oplysninger" og yderligere krav ifølge dansk revisorlovgivning med henblik på at opnå begrænset sikkerhed for vores konklusion.

Ernst & Young Godkendt Revisionspartnerselskab er underlagt international standard om kvalitetsstyring, ISQC 1, og anvender således et omfattende kvalitetsstyringssystem, herunder dokumenterede politikker og procedurer vedrørende overholdelse af etiske krav, faglige standarder og gældende krav i lov og øvrig regulering.

Vi har overholdt kravene til uafhængighed og andre etiske krav i FSR – danske revisors retningslinjer for revisors etiske adfærd (etiske regler for revisorer), der bygger på de grundlæggende principper om integritet, objektivitet, faglig kompetence og fornøden omhu, fortrolighed og professionel adfærd.

Som led i vores undersøgelse har vi udført følgende handlinger:

- > Interviews med relevante nøglepersoner med ansvar for samfundsansvarsstrategi, -ledelse og -rapportering, placeret hos PensionDanmark i København.
- > Vurdering af, om data er indsamlet, evalueret og kvalitetssikret som foreskrevet i PensionDanmarks manual for indsamling af ESG-data.
- > Analytiske reviews, herunder trendanalyser, af data leveret af PensionDanmark.
- > Vurdering af, om den af ledelsen valgte regnskabspraksis er passende, og om de af ledelsen udførte skøn er rimelige.
- > Stikprøver af underliggende dokumentation for at afgøre, om oplysningerne i rapporten understøttes af tilstrækkelig evidens.

Det er vores opfattelse, at det udførte arbejde giver et tilstrækkeligt grundlag for vores konklusion.

Omfanget af de handlinger, vi har udført ved vores undersøgelser, er mindre end ved en erklæringsopgave med høj grad af sikkerhed. Som følge heraf er den grad af sikkerhed, der er for vores konklusion, betydeligt mindre end den sikkerhed, der ville være opnået, hvis der var udført en erklæringsopgave med høj grad af sikkerhed.

Konklusion

På baggrund af det udførte arbejde og det opnåede bevis er vi ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at PensionDanmarks rapport for perioden 1. januar 2019 til 31. december 2019 ikke i alle væsentlige henseender er udarbejdet i overensstemmelse med regnskabspraksis beskrevet på side s. 54-55.

Denne rapport er den lovpligtige redegørelse for samfundsansvar i henhold til bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikringsselskaber og tværgående pensionskasser, §132 og §132a.

Trykt: I Danmark i 2020 af GSB Grafisk, et miljøcertificeret trykkeri

Papir: MultiDesign Original White

Fotos: Ursula Bach, Claus Bonnerup (s. 16-17), Jakob Carlsen (s. 20-21), iStock (s. 26-31), Jesper Heldgaard (s. 34), Thomas Illemann (s. 40 øverst), Kirsten Adler (s. 43), Ole Mortensen (s. 51 øverst).

Forside: Anders og Karsten fra Byens Tag & Facade er medlemmer af PensionDanmark
Afrikas største vindmøllepark Lake Turkana i Kenya
Mia og Marius fra PensionDanmarks ejendomssteam

Bagside: Per er en af PensionDanmarks 50.500 pensionister
Afrikas største vindmøllepark Lake Turkana i Kenya
Ditte, Loba og Brian fra PensionDanmarks team for digitale medier

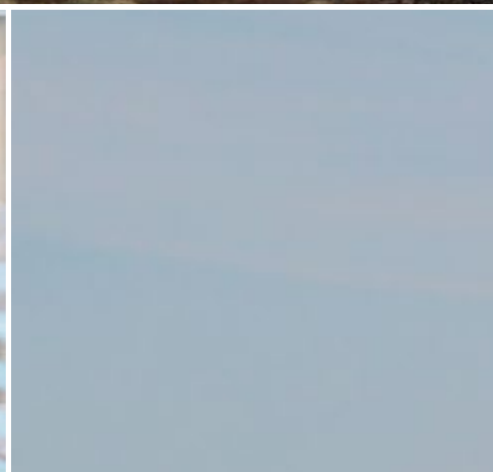
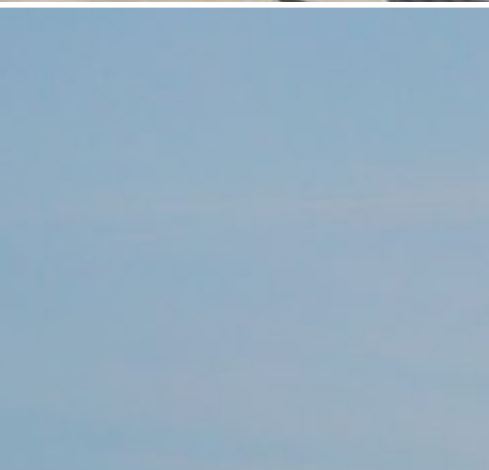
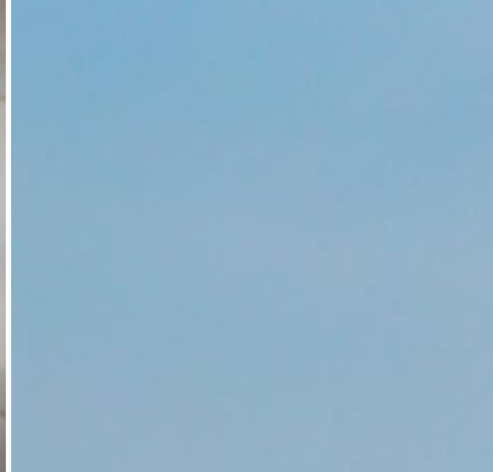

Lars Rhod Søndergaard
statsaut. revisor
mne28632

Frederiksberg, den 24. februar 2020

ERNST & YOUNG
Godkendt Revisionspartnerselskab
CVR-nr. 30 70 02 28

Carina Ohm
Associate Partner

PensionDanmark A/S
Langelinie Allé 43
DK-2100 København Ø
☎ +45 3374 8000
@ info@pension.dk
🌐 pensiondanmark.com

PensionDanmark

